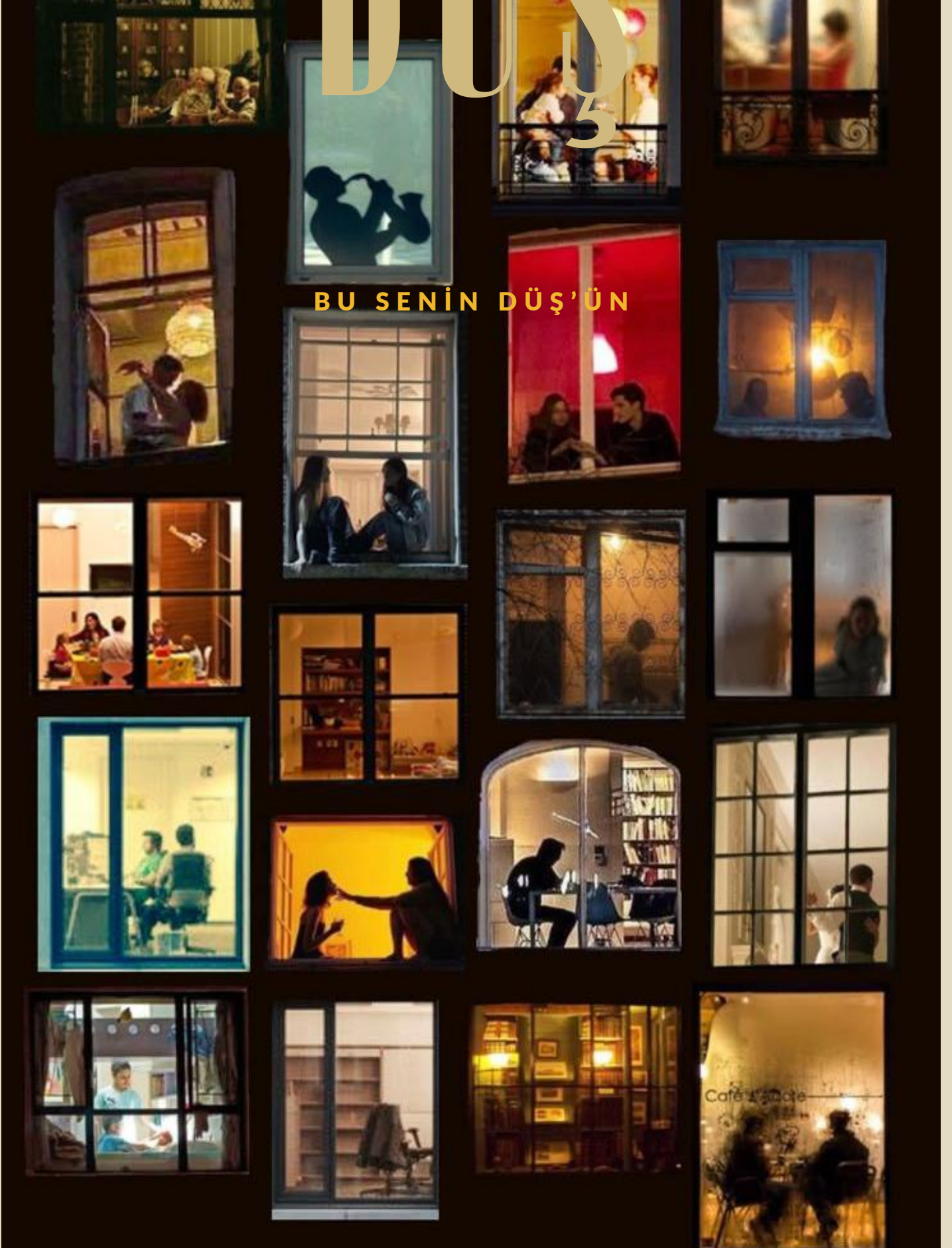

AĞUSTOŞ
2025
SAYI:21

DÜŞ

EDEBİYAT,
FİKİR VE SANAT
DERGİSİ

BU SENİN DÜŞ'ÜN

YAZARLARIMIZ

Editör / Genel Yayın Yönetmeni

Samet Mutlu

Görsel Tasarımcı

Bengü Naz Türkmen

Müjgan Eminoğlu

İlknur Yalçın

Mahiye Şimşek ÇELİK

Özden Bozkurt

Osman Akçay

Gamze Ay

Gülay Kemaldar Karapınar

Asiye Yaşargün

Meliha Kaplan

Yaman Gültekin

Mihriban Cesur

Birceniz Yalçın

İlayda Çalışkan

Günay Oktay

Gamze Yıldız Aydın

Ece İkinci

Hikmet Şimşek

Hızır İrfan Önder

Mısra Tümerden

Mehmet Özdemir

İlknur Yalçın

Ecem Karahan

Abdulkadir Cinek

Deniz Sertkaya

Müberra Koçak

Ümit Aras Dağlı

Alaattin Bakır

Büşra Ayülkü

Aziz İlbeyi

Gülçin Gümüşay

Zehra Nur Sarıyıldız

Aygül Erdemes

Berfin Yoldaş

Fadime Kiremit

Dilşah Gül

2

EMEĞİ GEÇEN HERKESE TEŞEKKÜR EDERİZ...

08

EHVENİŞLER

09

**YARIM
KALANLARA**

10-11

**İÇİNİZDE
OLMAYAN
ŞİİRİ HİÇBİR
YERDE
BULAMAZSINIZ**

12

**30
AĞUSTOS:TÜRK'ÜN
KÜLLERİNDEN
DOĞDUĞU GÜN**

13

BAYRAĞIM

14-15

**KENDİ
POTANSİYELİNİ
KEŞFET
BAŞARIYA GİDEN
YOLUNU BUL**

16

DEĞİŞİM

17

GENÇLİK

18-20

**AİDİYET
HİSSETMEDİĞİMDE
KİMİM**

34

ADINI UNUTAN
BİR ŞEHİR

35

KİBRİN SESSİZ
YARGISI

36

BU GECE

37

KIRK ÇEŞİT
MECNUN

38

SONRA
KOŞARAK
KAPIYI AÇTIM

39

DUVARLARIN
ÖTESİNDE

40

GÜNEŞ
UYUMAK

41

YOL

42

...

43

ZAMAN

44

GEÇMİŞTE
YAŞADIĞIMIZ
TRAVMALAR
GELECEĞE SİS
BIRAKIR.

45

VASIYET
MEKTUBU

46

DÜŞLERİMİZ
DÜŞÜŞLERİMİZ
MİDİR

47-48

KORKULARIN
DİLİ

49

KÜLLERİNDEN
DEĞİL
ENKAZINDAN

50

YAKARI

51

ÇAY DERESİ

52-53

TANRI'YA
MEKTUP

54

MEMLEKET
SEVDASI

55

BÜLBÜL

56

30 AĞUSTOS
ZAFER
BAYRAMI

57

Ağustos sayısı ilk öğrencim, ilk gururum Aziz'e ithafen...

Samet Mutlu

EHVENİŐER

Bir Őehre yağmur yağdığında
Kötüsü ıslanmak ve kötüsü zor
İyisi sen
Yani ehveniŐer

Bir ayrılık kalbi vurduğunda
Kötüsü yara ve kötüsü ölüm
İyisi yine sen
EhveniŐer

Hayat yaŐanmadıđında
Değer görülmediğinde yaşamaya
Kötüsü her Şey kötüsü herkes
İyisi sen ve iyisi ben
Yani ehveniŐer

Samet MUTLU

YARIM KALANLARA

Yarım kaldığımız anları hiç düşündünüz mü?
Ya da yarım bıraktıklarımızı...
İnsanın içinde bir yer, hep o eksik parçayı hatırlatır. Neden
olmadı?
Neden bitmedi? Neden tamamlayamadım? Hepimiz zaman
zaman bu soruların çevresinde döneriz.
Ama bana kalırsa, bu yarımalarla yaşamayı da ister bir yanımız.
Aşklarda, okulda, ailede, dostluklarda... Hep bir yarım hikâye
gizlidir.
Benim de çok yarım kalanım, yarım bıraktığım şey var.
Eski evde unutulmuş çocukluk oyuncakları gibi...
Bir rafa kaldırılmış, tozlanmış, adı bile hatırlanmayan o anılar
gibi.
Belki bir gün tamamlarım umuduyla bırakırım çoğunu.
Ama çoğu zaman o "belki" hiç gerçekleşmez.
Belki Umudunu bilir misiniz?
Belki bitiririme olan inançtır
"Şimdi değil," deriz, "bir ara dönerim."
Ama o "bir ara" hiç gelmez.
Martin Eden mesela...
Defalarca başladım.
Ama bir türlü bitiremedim.
Yine de içimde hep bir "belki" ile yaşar o kitap.
Hayat gibi...
Belki umuduyla, belki tamamlayabilirim düşüncesiyle devam
ederiz.
Yarım bırakırız ama tam hissetmek isteriz.
Peki nedir bu yarım kalanın büyüü?
Tamamlanamamışlık, bir olasılıklar dünyası bırakır ardında.
Sonuç olumlu mu olurdu, yoksa hüsrana mı?
Asla bilemeyeceğiz.
Bu bilinmezlik, her şeyi eşit hâle getiriyor aslında.
Yarım kalan bir şeyin neye dönüşeceğini kestiremeyiz.
Belki eğer tamamlansaydı, tadı kaçacaktı.
Belki bitince büyüünü kaybedecekti.
Ve belki de...
Yarım kaldığı hâliyle daha güzel.
Bırakalım bazı şeyler yarım kalsın.
Bırakalım, bazı hikâyeler sonunu anlatmasın.
Çünkü bazen sonlar, başlangıçları yorar.
Ve belki de biz, bitmemiş cümlelerde daha çok kendimizi
buluruz.

İÇİNİZDE OLMAYAN

ŞİİRİ HİÇBİR YERDE

BULAMAZSINIZ

“İçinizde olmayan şiiri, hiçbir yerde bulamazsınız, Mösyö...”

Bir insanın kalbini, emeğini, hayalini yalnızca bir cümleyle yok sayanlara karşı söylenmiş bu söz; yalnızca bir şairin değil, tüm yaratıcı ruhların ortak sitemidir.

Genç Arthur Rimbaud, çocukluk yıllarından itibaren tutkuyla yazdığı şiirlerini bir yayınevine götürdüğünde, umutla beklediği karşılık, yıkıcı bir küçümseyiş olmuştu. Yayıncının şu sözü hâlâ kulağımızda çınlar:

“Bu okuduklarımın içinde tek bir satır bile şiir göremedim.”

Ancak Rimbaud’un cevabı, bu olumsuzluğun gölgesini bile silip süpürecek kadar güçlüydü:

“İçinizde olmayan şiiri, hiçbir yerde bulamazsınız.” Bu cevap, yalnızca sanata değil, insanın tüm içsel üretimlerine dair temel bir gerçeği açığa çıkarır:

Bir şeyi anlamak, takdir etmek, hissetmek için önce ona dair bir yankı, bir titreşim taşımamız gerekir.

Yüzeysellikle Karşılaşmak

Hepimizin hayatında benzer anlar olmuştur: İçtenlikle söylediğimiz bir söz, umutla sunduğumuz bir fikir, şefkatle uzattığımız bir el... Ama karşı taraf yalnızca dudak bükmüş, üstünkörü dinlemiş ya da daha kötüsü, “bunda ne var ki?” demiştir. Oysa mesele yanlış anlaşılma değildir çoğu zaman. Asıl üzücü olan, karşımızdaki kişinin iç derinliğinin, söylediklerimizi taşıyacak kadar güçlü olmamasıdır. Kimi zaman bir bakış, kimi zaman bir cümleyle fark ederiz bu sığılı. Ve içimizde yankılanan, şu sessiz çığılık olur:

“Ben anlatmadım, sen anlayamadın değil... Senin içinde bu duyguyu karşılayacak bir yer yoktu.”

Herkes Her Şeyi Anlayamaz

Sanat, sevgi, hakikat ya da vicdan... Bunlar herkesin erişimine açık olsa da, herkesin anlayabileceği şeyler değildir. Çünkü anlamak; sadece dinlemek ya da okumakla değil, içimizde bir şeye dokunmakla mümkündür. Bir acıyı anlamak için empati, bir şiiri sevmek için içsel ahenk, bir davranışı takdir etmek için içsel olgunluk gerekir.

Sığılık Çağında Derinlik Aramak

Günümüzde çoğu insan, sözlerin yüzeyinde dolaşır. Söylenenin ardındaki niyeti, hissi ya da çağırışı fark etmiyor. Bir yazıya sadece yazım hataları açısından bakan, bir şiiri yalnızca kafiye için okuyan, bir insanı sadece etiketleriyle değerlendiren bu “yüzey” hâli, zamanla duygularımızı da dumura uğrattırıyor.

Oysa derinlik bir lüks değil, insan olmanın en temel gereğidir.

Ve Şiir...

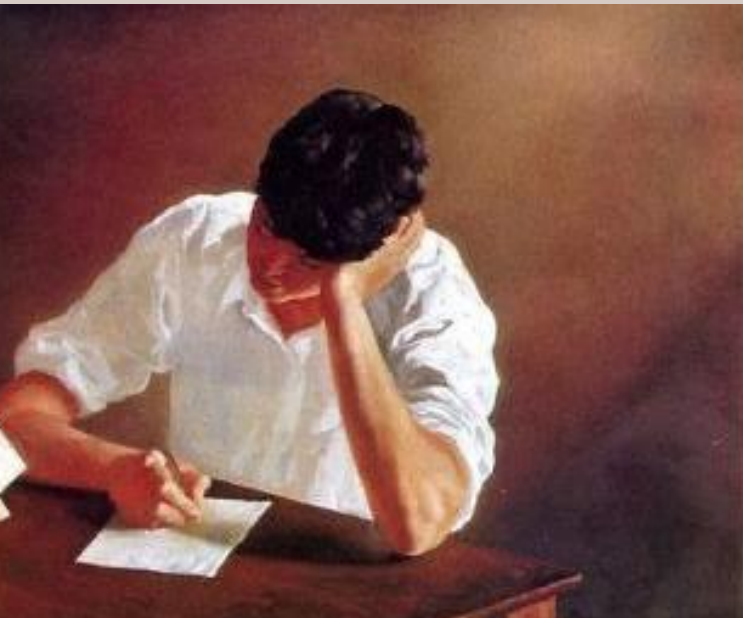
Rimbaud’un söylediği gibi, şiir sadece kâğıtta değildir. Şiir; bir çocuğun sessizce bekleyişinde, bir annenin gözlerindeki endişede, bir öğretmenin sabrında, bir işçinin ellerinde, bir dostun omzunda saklıdır. Ama tüm bu şiirleri görebilmek için, önce o şiiri içimizde taşıyor olmamız gerekir.

Ve belki de asıl mesele şudur:

Anlamayanı değil, hissedemeyeni üzümlere fark ettiğimizde, içimizdeki şiir bir nebze susar. Ama sonra, bir başka gözde parlayan ışıqla, yeniden söze gelir.

Çünkü şiir hiçbir zaman ölmez. Ama herkes onu duyamaz.

Not: Bu yazı, "iç sesimizi duyuramama" hâline karşı yazılmıştır. Tüm Rimbaud'lara, içindekini anlatmaya çalışanlara selamla.

Müjgan EMİNOĞLU

30 AĞUSTOS:TÜRK'ÜN KÜLLERİNDEN DOĞDUĞU GÜN

Tarih, zamanın alınma kazınmış izlerle doludur. Her milletin bir kader ânı, her milletin bir varlık ve yokluk kavgası vardır. Türk milleti için bu ân, 30 Ağustos 1922 sabahı, Kocatepe'nin eteklerinde başladı. Fakat bu, yalnızca bir muharebenin günü değildir. Bu tarih, yüzyıllardır bedel ödeyen, haçla, sömürgeyle, fitneyle sınanan bir milletin; küllerinden doğarak istiklâline kavuştuğu gündür. Ve bu zafer, yalnızca bir askeri başarı değil, bir milletin namusu, ruhu ve hafızasıdır.

Türk'ün tarihi, çetin yollardan geçmiştir. Orta Asya bozkırlarında at koşturan Oğuz'un torunu, Anadolu'yu kendine vatan seçerken yalnızca toprağa değil, zamana da mühür vurdu. Bu millet; Malazgirt'te Alparslan'la doğmuş, İstanbul'un surlarında Fatih'le çağ kapatmış, Çanakkale'de Mehmetçik'le ölüme meydan okumuştur. Fakat Anadolu, her dirilişten sonra yeniden sınanmıştı. Yıl 1919 olduğunda, işgalciler hilalin üzerine çökmüş, medreseye, camiye, türbeye çizme basılmıştı. Bu coğrafyanın namusu çiğnenirken, milletin bağrında bir ateş yanmaya başladı: adı Mustafa Kemal'di.

Mustafa Kemal Paşa, milletin kanla yazılmış tarihinden ilham aldı. Silkinip ayağa kalktı Türk milleti. Kadınıyla, çocuğuyla, yaşlısıyla... Mehmetçik cephede kurşunla savaşırken, analar sırtlarında mermi taşıyordu. Karşılarında dev imparatorlukların silahları vardı; ama bizim yanımızda yüz yılların haysiyeti, Allah'a ve vatana iman eden yüreklerimiz... İşte bu yüzden, Kocatepe'de yükselen ezan sesi, düşmana kurşun gibi saplandı.

30 Ağustos sabahı, Dumlupınar ovasında yeryüzü titredi. Türk ordusu, imanla kuşanmış bir iradeyle düşmanı sardı. Top sesleri arasında atılan her adım, esaret zincirlerini parçaladı. Komutanlar birer akıncı, askerler birer alperendi. Bu yalnızca bir savaş değil, Türk milletinin tarihe yeniden adını kazıdığı bir dirilişti. Çünkü bu zafer, geçmişin intikamı değil, geleceğin teminatıydı.

Zaferin ardından gelen her nefes, bu topraklarda özgürce alınan her soluk, işte o gün dökülen kanlara, yazılan destana borçludur. Bizler, gökyüzüne ay ve yıldız gibi mühür vurmuş bir milletin evlatlarıyız. Unutulmamalıdır ki, 30 Ağustos yalnızca geçmişin bir hatırası değildir; o, damarlarımızdaki asil kanın hatırlattığı bir sorumluluktur. Her yeni nesil, bu zaferin gölgesinde büyürken, bağımsızlığın ne büyük bir emanet olduğunu bilmelidir.

Çünkü 30 Ağustos, bir milletin küllerinden doğduğu, zulmün diz çöktüğü, tarihin yeniden Türklüğün iradesiyle şekillendiği, Anadolu'nun semalarında ebedî hürriyetin yankılandığı gündür.

BAYRAĞIM

Arşı titretir nazlı hilalin

Şehitlerin kanıyla işlenmiş rengin

Semalar senin sonsuza kadar,

Engin ufuklarda yok ki benzerin.

Senle bağımsız senle dik başım.

Gururla bakarak okunur marşım.

Ey göklerin eşsiz yıldızı

İftihar doludur sana bakışım.

Fark etmez ayım, yılım yaşım

Sana yan bakana eğilir kaşım.

Bayrağım gönderde süzölsün diye

Ondandır mücadele ve savaşım.

Ey! ruhumun derinliklerinde al
bayrak;

Dalgalan mavilikler seninle berrak

Egemenliğimin onurlu sembolü

Sen dalgalandıkça bu can var
olacak.

KENDİ POTANSİYELİNİ KEŞFET BAŞARIYA GİDEN YOLUNU BUL

Her insan kendi içinde cevherini taşır. Her bir bireyin keşfedilmeyi bekleyen potansiyeli vardır. Çoğu kişiler var olan potansiyelin farkında değildir. Bunu gün yüzüne çıkartmayı beceremez veya bilemez. İnsanın kendi potansiyelinin farkına varması ve kullanabiliyor olması başarı ve mutlu olmanın anahtarıdır. Peki bu cevheri nasıl ortaya çıkarabiliriz ve geliştirebiliriz? Bu yolda hangi adımlar atılmalı neler yapılmalı?

Bu makalemde kendini keşfetme ve potansiyelini ortaya çıkartmak girişimleri ve temel adımlar neler olabilir bunlara ele alacağım. Çevremizde bulunan toplulukların içinde keşfedilmeyi bekleyen nice cevherler nice potansiyeller var ki bir çok kişi kendin de var olan cevherin farkında değil. Bizi sürekli kalıpların içine sokan, şekil veren şekillendiren bir toplumun içinde yaşamaktayız. Bilinçsizce diretilen öğretiler alışkanlıklar ya da mecburiyetler bu toplumun içinde yetişen bir çok bireyin, özgüven kaybı yaşammasına sebep olur. Öyle bir hayata mahkum hisseder ki kendini bu sebepten bir çok insan kendinde bulunan kabiliyetlerini potansiyelini kendinde ki o cevherinin farkına varamadan yaşar. alışkanlıkların içinde ezbere sürdürülen bir hayat serüveni kişinin kendisini sürekli sınırlandırmasına sebep olur. Özgüven eksikliğinden dolayı kendine direktifler vererek ben başaramam ben yapamam düşüncesiyle yol alır. Bu kişilerde korku ve kaygı hakim olur hata yapmaktan başarısız olmaktan becerememekten korkar, bu duygu ve düşünce kişinin harekete geçememesini sağlar adım atmasına engel olur. Olumsuz düşünen ve olumsuz konuşan bir toplumda büyüyen çocuklar hep yıkıcı eleştiriye maruz kalır ve büyüdüğünde bu birey içi yıkıcı eleştiri normalleşir. Sen yapamazsın beceremezsin sen anlamazsın gibi olumsuz cümleler kişinin potansiyelini ortaya çıkarmasına engel olur. Her bebek doğduktan belirli bir süre sonra etrafını keşfetmeye ve gördüğü her şeyi kopyalamaya başlar. İlerleyen yaşta şekillenir büyüdüğü ailenin toplumun kodlarını taşır. Yaşadığı ailenin ve toplumun beklentileri o kadar yüksektir ki kişinin sürekli kendi istek ve arzularını gözardı etmesini sürekli ertelemesine sebep olur.

Böylece kendinde var olan potansiyeli gün yüzüne çıkaramaz kendi cevherinin farkına varamaz. Çünkü özgürce düşünmenin kendini ifade edebilmenin hayal kurup hedef koyabilmenin önünde hep ailenin veya toplumun şartlanmışlıkları engelleri vardır. Her insanın yaratılışında farklı becerileri özellikleri vardır. Bir çok insan kendini tanıyamadan potansiyelini keşfedemeden zamanını harcar.

“Bir hedefiniz yoksa, her yöne gidebilirsiniz ama hiçbir yere varamazsınız.” (Henry Kissinger) Kendini keşfetmenin önünde engelleri kaldırabilenler daha mutlu ve emin adımlarla yürürler. Adım atmak engelleri aşmak farkındalık kazanmak hayal kurmak hedef koymak bireylerde var olan potansiyeli ortaya çıkaracaktır. Bir durup düşünmeli insan, niçin varım ne istiyorum nereye doğru yürüyorum hedefim ne becerilerim hedefe ulaşmam için yeterlimi? Bir keşif yolculuğu yapmalı insan kendi iç alemine. Ne istiyorum istediklerim beni hangi hedefe götürecek ve neyi başarmama katkı sağlayacak? Ne yaparsam hangi kararı alırsam daha mutlu olurum? kendimi ne kadar iyi tanıyorum? Büyük işler başarmak için sadece harekete geçmek yetmez, hayal etmek de gerekir; sadece plan yapmak yetmez, inanmak da gerekir.” (Anatole France) İç âlemine yolculuk yapmamış olanlar, kendini keşfedip hayal kuramayanlar, ne yazık ki hayatlarını hep boşa harcarlar. keşfedilmeye bekleyen nice potansiyeller cevherler karanlıkta kalırlar.”

Potansiyelini ortaya çıkartmak için kişinin kendisine sorması gereken altı önemli soru;

Hata yapmadan fark edilemez bir çok kez doğru nedir yanlış nedir. Kimse mükemmel değildir başaranlar hatalarından ders çıkaranlar adım atanlar hedef koyanlar kendini keşfedip potansiyelini ortaya çıkaranlardır. Hedefi belirleyip kararlı olmak, sonrasında yola çıkmak büyük adımların öncesinde küçük adımlar atmak başarmanın anahtarıdır. Kendini sürekli geliştirmek isteyen zorluklar karşısında asla pes etmemelidir. Önüne çıkabilecek engelleri bir bir aşım hedefe yürümelidir. Pozitif bir bakış açısıyla hatalardan ders çıkartmalı öz eleştiri mekanizmasına daima çalıştırmalı sürekli kendini yenilemede yarışmalıdır. Kendi hayatını yönetemeyenler mutlaka başkası tarafından yönetilirler. Her insan okunmamış bir kitaptır, kendini okuyabilen ham olan cevheri tanıyabilir, kendini keşfedebilen zamanla disipline edilmiş çalışmalarla var olan cevherini mücevehere dönüştürebilir. Başarı bir sonuç değil bilinçli bir yolculuktur. Bilinçli yolculuk önce kendini tanımayla başlar. iç dünyasını tanıyan çevresini daha iyi gözlemler, kendi duygu düşünce ve fikirlerini yönetebilenler daima öğrenmeye açık olurlar ve bu yolculukta sürekli kendini yenilerler.

Kendi özüne keşfedenler başkalarına karşı daha şevkatli ve empati yeteneği ile düşünür ve karar verirler. Daha dingin bir iç huzuru, daha kendi ile barışık etrafı ile barışık daha anlamlı huzurlu ve mutlu bir hayat yaşarlar. “Mutluluk, paylaştıkça çoğalan bir hazinedir.”

“Gerçek mutluluk, kalpten gelen huzurda saklıdır.”

“Mutluluğu dışarıda arama, içinde bul.”

“Küçük anların farkında olmak, mutlu bir yaşamın anahtarıdır.”

“Mutluluk, hayata sevgiyle bakabilmektir.” (Alıntı)

Sevgi her kapının anahtarıdır, sevgi ile var olabilmek kendini tanıyıp kendini keşfetmek var olan cevherini harekete geçirmek Sonra da etrafını gül bahçesine çevirmek insanın kendine yapabileceği en büyük iyiliktir.

DEĞİŞİM

Yıllar sonra aynı sokaktan
geçiyorum
Kalmamış aynı tadı,
Ne mahallenin bakkalı yerinde,
Ne de terzi Hasan...
Fırıncı da değişmiş
Taşlar aynı, kaldırımlar aşınmış
Tanıdık yüz arıyorum
Bütün yüzler yabancı
Bahçeli evler yok olmuş
Yerinde apartman
Nerede semt pazarı
Şimdi yerinde otopark
Bir AVM tutturmuşlar
Her yer taş yığını
Yıllar sonra aynı sokaktan
geçiyorum
Sokak bana yabancı, ben ona
yabancı...

Asiye YAŞARGÜN

GENÇLİK

Belki belirsiz bir karanlıkta tatlı bir aydınlıktı
Belki uzun bir yolda hızla giden bir tren,
Dönüşü olmayan zaman yolculuğumda basmak istediğim bir fren,
Güzel, pembe bir rüyadaki ben.
Ne yaparsan yap ellerinden hızla kayarken tecrüben,
Ruhunun ihtiyarlığa meydan okuyan yanındır direnen.
Gençlik bir umutken fark edilmeyen yıllarda
İhtiyarlığın özlemidir kendi deminde.
En güzel hatıraları saklarken kendi sayfalarında,
Gülümsetir hatalar bile çoğu zaman o dönemde.
Ömrün en güzel günleridir o günler
Biraz tatlı biraz heyecanlı ve bazen stresli.
Biriktirilen tecrübeler ders alınan deneyimler,
Ömür yolunda ilerlerken gençlik tadında.
Unutulmayan en güzel durağın adıdır,
Özlemle anılan yıllar gençlik adında .

Meliha KAPLAN

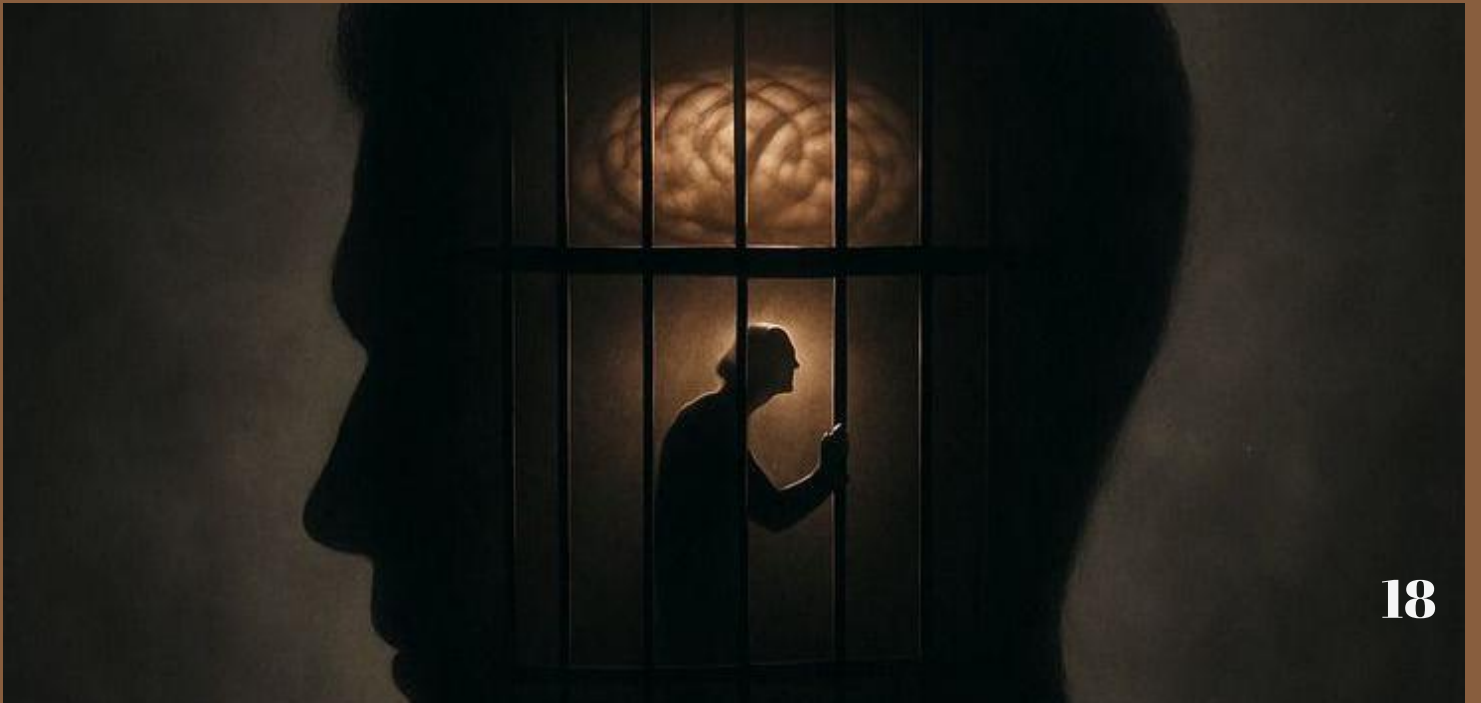

AİDİYET HİSSETMEDİĞİMDE KİMİM ?

Sanal ortamda kurduğun ortam, izlediğin içerikler sana kuruludur; senin içindir ve seni ilgilendirir. Fiziksel ortamdaki yaşantından soyutlanırsın çünkü daha yaşın küçüktür, ailenin yaşadığı ortama bağlı şekillenen bir yaşamın vardır... Bu laflar böyle gider. Günlük hayattakine sadece yüzeysel olarak bakınca takmazsın, “Sevmiyorum” der geçersin. Ama her seferinde de başkalarına sorumluluk yüklememek lazım tabii ki. Senin bir vurdumduymazlığın, farkındalığa varma şansını reddetmen de senin ortamını değiştirebilir; farkına varmadan kendini yanlış yere teslim edersin aslında. Bu sanki diğerinden de kötü geliyor değil mi? İmkânın varken, sonucu sen seçecekken halatlara yeterince asılmamak, o iplere sımsıkı sarılmamak. İstemediğin, sana göre olmayan bir yere götürür seni. Yerin soğukluğuna bir de oraya gitmesinin sebebinin kendi olduğunu hatırlamak bir kılıç gibi saplanır insana. Tıpkı ilkinde olduğu gibi: Kendi ellerinle yaratmadığın olanaklar.

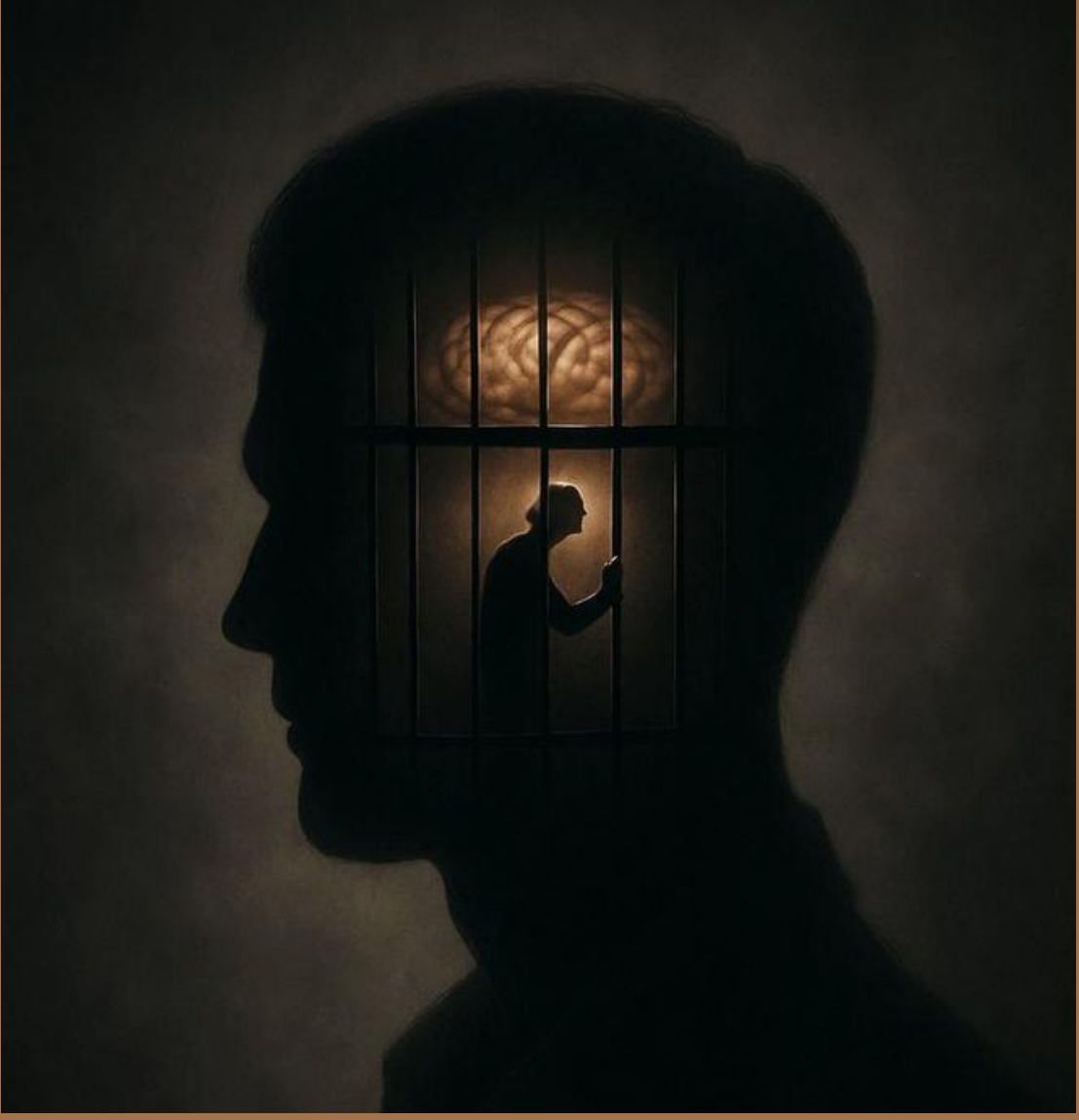
Belki insan bir kurtuluş yolu bulur bunlara, bulur bulmasına da, nasıl olacak? Seçmediğin yerdeki insanlar, sen istediğin yere, kendi zirvene, tabiatına ulaşmaya çalışırken ne diyecekler? Neler yapacaklar? Ya sana engel olurlarsa? O zaman ne yapacaksın? Pes mi edeceksin? Kabullenilir mi bu durum? Bir de bu ortama kendinden dolayı düştüysen, daha da gelir insana yükü. Eski kendini sorguya çeker; sorular sormayı geç, başka bir insanmış gibi tüm sorunu onda arar mesela. Bu sorgulama hali, psikolog Erik Erikson’un tanımladığı kimlik gelişimi aşamalarından biridir. Özellikle ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde bireyler, kim olduklarını, ne istediklerini ve neye ait olduklarını sorgular. James Marcia’nın kuramında bu dönem “moratoryum” olarak adlandırılır; birey hâlâ kimliğini oluşturmamış ama aktif bir şekilde araştırmaktadır. Metindeki karakter de eski benliğini sorgularken aslında kendi kimliğini inşa etme sürecinin içindedir.

Ama aslında aynı kişidir, kendisidir. Bunu da kabullenmez bir tarafı. Bazen de iyiye bakarak yönünü baharının olduğu yere çevirmek yerine geçmişini sorgulamakta kalır insan. Bunla nereye gider ki? Geçmişini değiştiremeyeceğini kendi de bilir, eski kendini eleştirmenin onu bu ortamdan kurtarmayacağını da bilir. Ama takılı kalır bazen öyle. Elindeki şansını iyi değerlendirmede, düştüğü ortamdaki insanlardan sıyrılmaya, onlardan kurtulmaya çalışırken onların yargılayıcılığının yükü ve geçmişin pişmanlığının üstüne bir de ait hissettiği ortamdaki insanların tıpkı kendisi gibi olduğunu görünce bir kılıç daha saplanır sırtına; tam da bu pişmanlığı ve bununla gelen aidiyetsizliği derinden hisseden kalbine. Bunca şeye rağmen hâlâ kendisidir aslında. Artık benzer konulardan eline geçen şansları daha iyi değerlendirmeye çalışır, kendini mutlu, motivasyonunu diri tutmaya çalışır. Tabii ki içindeki o küçük ses tekrar açar ağzını, yine diyecek bir şey bulur kendince: “Ya önceki şansını daha iyi değerlendirseydin, ne olurdu?”

Bunu da kabullenmez bir tarafı. Bazen de iyiye bakarak yönünü baharının olduğu yere çevirmek yerine geçmişini sorgulamakta kalır insan. Bunla nereye gider ki? Geçmişini değiştiremeyeceğini kendi de bilir, eski kendini eleştirmenin onu bu ortamdan kurtarmayacağını da bilir. Ama takılı kalır bazen öyle. Elindeki şansını iyi değerlendirmedeğinde, düştüğü ortamdaki insanlardan sıyrılmaya, onlardan kurtulmaya çalışırken onların yargılayıcılığının yükü ve geçmişin pişmanlığının üstüne bir de ait hissettiği ortamdaki insanların tıpkı kendisi gibi olduğunu görünce bir kılıç daha saplanır sırtına; tam da bu pişmanlığı ve bununla gelen aidiyetsizliği derinden hisseden kalbine. Bunca şeye rağmen hâlâ kendisidir aslında. Artık benzer konulardan eline geçen şansları daha iyi değerlendirmeye çalışır, kendini mutlu, motivasyonunu diri tutmaya çalışır. Tabii ki içindeki o küçük ses tekrar açar ağzını, yine diyecek bir şey bulur kendince: “Ya önceki şansını daha iyi değerlendirseydin, ne olurdu? Bu yeni imkanlarına daha kolay ulaşmaz mıydın? Daha çok olmaz mıydı mesela? En büyüğü de ‘Daha az yükün olurdu.’ demesidir.” Bazen insan kaybolur bu düşünceler arasında; birkaç tanedir bu sorular, hatta kısacıklardır. Ona rağmen dönüp dolaşır zihninde, bırakmaz seni bir süre. Kısa ama tokat gibi çarpan sorulardır insana. Bazılarının hiç ama hiç eskimeyen, paslanmayan bir demir gibi sapasağlam durması daha da sert çarpar insana. Kendini hiç yenilemez, şekil değiştirmez. Karşında öyle, eski tazeliğini kaybetmemiş şekilde durur; sen ait olduğun ortama gidene kadar da bir yerde, zihninin bir yerinde durur orada. Ama bunu küçültüp büyütme de senin elindedir aslında. O demir istediği gibi paslanmayadursun, eğer sen kendini yeni imkanlarıyla çok meşgul edersen, o kalabalık içinde o demiri hatırlamazsın bile. O kalabalık ve metropol şehirde gözlerini farklı noktalara çevirmek senin elindedir hâlâ. O pis, kirli sokağın ortasında bir tablo vardır. O tabloda değildir ama oraya bakarsın, o kadar odaklanırsın ki artık etraftaki pis kokuları, çöp yığınlarını, o ruhsuz sokağı göremezsin artık. Bir süre sonra o tabloyla, ait olduğun yerle bütünleşirsin. Viktor Frankl’ın logoterapi yaklaşımıyla örtüşür bu pis sokak–tablo ilişkisi. Frankl’a göre insan, ne kadar zor durumda olursa olsun yaşamına bir anlam katma potansiyeline sahiptir. Pis sokak, hayatın anlamsız, acı verici ya da ruhsuz yanlarını simgelerken; tablo, bu koşullar içinde bile bireyin ulaşmak istediği anlamı ve amacı temsil eder. İnsan, ne kadar kirli bir çevrede olursa olsun, anlamı bulduğu anda oradan kurtulmaya başlar. Sadece akılda o hedefe ulaşmak da kolaydır, bir çırpıda biter. Ama geri dönüp arkana baktığında o çöp yığında bulursun kendini. Bir imkan daha elinden kayıp gitmiştir belki. Başa sararsın, tekrar aynı sorular döner aklında. Döner de döner. Nasıl oraya ait olmadığını, denesen oradakilerin sana neler yapabileceklerinin daha bilinmesi bile teorilerini üretir.

Ama asıl olan, o ilk ve temel farkındalık gelirse.İmkanlarını değerlendirme farkındalığı, sana kim olduğunu, elindekilerle buraya nasıl varabileceğini veren farkındalık. Bu noktada farkındalık yani mindfulness devreye girer. Anda kalabilme, yaşanan durumu yargılamadan kabul edebilme ve zihni gözlemleyebilme becerisi, bireyin kendini yeniden şekillendirmesinde temel rol oynar. Varoluşsal psikolojiye göre insan, kendini yeniden anlamlandırma ve özgür iradesiyle seçim yapabilme kapasitesine sahiptir.Metindeki karakterin yaşadığı farkındalık, işte bu zihinsel uyanışın bir sonucudur.Bu farkındalık seni kendini o tabloda hayal ettirmekle bırakmaz, oraya koşmanı sağlar.Sana bulunduğun yerdeki aidiyetsizliğini sorgu döngüsüne sokacak şekilde değil de bunu orayı daha çok arzulamanın bir dopamini olarak kullanır aslına. Bazen insan bu farkındalığı unutabilir, tekrar kaybolabilir o dipsiz kuyudan farksız pis sokakta.Yeniden hissedebilir o aidiyetsizliğini derinden.O sokakta bir tablo vardır ya, görkemli mi görkemli.Tıpkı ait olduğu yer gibi.O pis sokak aitlik duygusunun sifıra indiği yer, o tablo da ihtişamlı ve arzulanan bölge ise, Onu tabloya odaklandıran, gözlerini oraya zincirlerle kilitleyen de yine kendi zihnidir. Hem pis sokağı kaçılamayacak yere dönüştürebilen hem de o tabloya onu odaklandırıp kitleyebilen.Yine farkına varır insan ipin ucunun kendinde olduğunu.Aslında her şeyi şekillendiren o zihnin de iplerinin kendi elinde olduğunu fark eder.İpleri doğru kullanmaya çalışır, yani o andan itibaren elindeki imkanları değerlendirirse artık her gün içinde hapsoldüğünü sandığı pis sokaktan ayrılmış olur artık.O güzel tablo artık sadece bir tablo olarak kalmaz.İnsan kendini o tablo içinde bulur.Eskiden sadece bir pencere olan bu tablo artık onun yaşadığı yer , gerçekliği olur.O pis sokak dünyanın çok uzak bir köşesinde kalmıştır artık.

SENİN GÜLÜŞÜNDE YILDIZLAR VAR

Senin gülüşünde yıldızlar
var.

Huzur ziyasını can evime
dağıtan.

Beni saadet diyarına
yolculuğuna çıkaran.

Senin gülüşünde yıldızlar
var.

Hayal alemimde temaşayla
beni buluşturan.

Masmavi bakışınla
yüreğimde kor alevleri
tutuşturan.

Senin gülüşünde yıldızlar
var.

İnci mercan dişlerinin
parıltısıyla ahenk oluşturan.

Sevda çukuru gamzenle
zarafeti yansıtan.

Mihriban CESUR

Aramızda Dorian Gray'in Portresi'ni okuyup da Lord Henry'i seven yoktur diye düşünüyorum. Hatta sevmemeyi bir kenara bırak, imkanımız olsa kitap sayfalarının arasına elimizi daldırıp ona bir tokat dahi atarız.

Gelin bu yazıda biraz Lord Henry'i çekiştirelim.

Lord Henry'nin süttten çıkmış ak kaşık olmadığını yazar bize kitabın ta en başından veriyor. Basil Hallward'a karşı arkadaş gibi görünen ama aslında küçümseyen tavrı, kişiliğe önem vermeyip önemli olanın dış görünüş olduğunu her cümlesinde bas bas bağırışı gözümüze çarpan ilk şeyler. Kitabın ilerleyen kısımlarında Dorian'ın zihnine girip orada bir parazit gibi yaşamaya başlaması da tabii ki cabası. Lord Henry'nin tüm bu özelliklerine baktığımızda onun insanlara hükmetmekten zevk aldığı su götürmez bir gerçek. Peki bu hükmetme isteğinin nedenleri neler olabilir? Lord Henry, o muhteşem gördüğü şatafatlı hayatında neyin eksikliği sonucu böyle bir karaktere büründü? Ne oldu ki, kendi hayatında yaşayamaz hale gelip başkalarının üzerine bir parazit gibi yapıştı? Kendi fikrimce onun bu hale gelmesinin birçok sebebi var. İşte o nedenlerden bazıları:

1) Karısı Victoria ile olan ilişkisi:

"Ben evliliği sevmiyorum; karımı da çok ciddiye almıyorum. Karşılıklı anlaşmaya dayalı bir ilgisizlik bu." Bu alıntı için Lord Henry'nin karısıyla olan tüm ilişkisini özetler niteliğe sahip diyebiliriz. Evlilik onun için kağıt üzerine attığı bir imzadan ibaret. Onun evli olmasında ne bir aşk var ne de karısına duyduğu tutku. Evlenmesindeki tek sebebin insanların gözündeki saygın imajı pekiştirmek olduğunu düşünüyorum. Böyle bir durumun içindeyken Lord Henry'nin aşka da herhangi bir şeye duyulan sevgiye de önem vermemesi daha anlaşılır oluyor. Sonuçta hiç tatmadığın bir duyguya ne kadar değer verebilirsin ki? 2) Arzularını benimseyip benimsememesi:

Lord Henry'nin kitap boyunca arzular hakkında bu kadar konuşup kendi arzularını da aynı oranda önemsememesi bende kafa karışıklığına yol açıyor. Çünkü ona göre insan; arzu ettiği her şeyi yapmalı, arzularının sürüklediği yere korkusuzca adımlar atmalıdır. Bu doğrultuda bize gösterilen şey Lord Henry'nin kendi çevresinde oluşturduğu felsefenin içinin ne kadar boş ve yalan olduğu. Bu başlıkla ilgili son olarak bir soru sormak istiyorum. Sorum direkt olarak Lord Henry'e: "En tehlikeli zehirlerden biri bastırılmış arzudur." diyen biri olarak kendi hayatınızda bastırılmış olduğunuz arzularınızın zehrini diğer masum insanlara yaymaya ne hakkınız var?

3) Hayatının yaşanamazlığı:

Buradaki üçüncü neden diğer iki nedenin birleşimi sonucu oluşuyor. Lord Henry, "Tek bir gün bile tutkularını doyasıya yaşamamış bir hayat, harcanmış bir hayattır." der. Lakin kendisi bırakın bir günü, geçirdiği bir ömür boyunca tutkuları dışında her şeyin peşinden gitmiş. Şan şöhret, para, itibar... Tıpkı kendi fikirleri gibi sığ olan ve yine sadece dışardan bakan birine iyi görünmek için gerekli şeyler bunlar. Kendi hayatı o kadar sıradan bir rutine dönüşmüş ki artık, bir parazit gibi başka bir beden olmadan yaşayamaz hale gelmiş.

Sonuç olarak; Lord Henry Dorian'ın içinde yaşadığı, onun beynine hükmetti ve vicdanının ağzını bantladı. Fakat sonunda kendisi hiç değişmeden kaldı. Belki de onu tehlikeli yapan budur. Çünkü o ne yaşarsa yaşasın, tercihleri onu nereye götürürse götürsün o; savunduğu felsefeden vazgeçmedi.

Sadece kitabın iç dünyasında değil, hayatın kendisinde de durum böyle değil midir? Geçmişten günümüze uygarlıklar, devletler, imparatorluklar... Hepsinin çöküş nedeni bir şekilde, değişen dünyaya uyum sağlayamamaları ve kafalarındaki değişmeyen katı normlar değil midir? Peki bunu bildikleri ve öğrendikleri halde sırf alışkanlıkları yüzünden fikirlerini değiştirmeyen halka ne demeli? Unutmayın. İnsanlık değişmeye, gelişmeye ve ilerlemeye mahkumdur

KAYBOLMAK

Unutmanın satırlarını
bilmiyorum.
Kuşların uçuşu,
Bulutların hüznü.
Kayboluyorum
derinliklerde.

Yaşamının gayesini
bilmiyorum,
Yazıyorum, çiziyorum
Kaldırımlar da yürüyorum.
Kayboluyorum benliğim de.

Hissediyorum...
İçimde uhde kalmış o
çocuğu.
Bakışlarında ki anlamı
seziyorum.
Kayboluyorum içimde o
çocukla.

Bir saat gibi dönüyorum
durmadan.
Akrep ve yelkovan ne ki,
Geçip gidiyor ömrümden ,
Kayboluyorum gittikçe.

İlayda ÇALIŞKAN

TREN İSTASYONU

Bir tren istasyonunun hatırası en fazla ne kadar yer kaplayabilir ki insan zihninde? Her günün kıyısında, en küçük ayrıntısında usulca bekleyen o anı; sessizliğiyle en fazla ne kadar yaralayabilir insanı?

Uzak bir yıldan neredeyse başka bir ömrün içinden gelmişti otele. Sızlayan bedenini dinlendirme, bir duş alıp kendine gelmek isterdi ama önce...önce demirlemişti arabasını oraya. Kokusuyla beraber hafızasına kazınmış olan o tren istasyonunun tam karşısına.

Cadde üzerinde istediği yere park etmişti onu göreceği yere. İstasyona ait eski lojmanın arka bahçesinde ağaçların arasına sıkışmış naylonla, bezle örtülmüş bir baraka vardı. İçeride serili bir döşek, birkaç minder, kapacak, su bidonu ve bolca bira, şarap şişesi...Uyanmış mıydı acaba? Azıcık geri mi park etseydi? Daha iyi mi görürdü? Evet, geri çekince arabayı aralıklı perdeden içeriye görebiliyordu artık. Puslu bir silüet kara bir gölgeye sarılmış gibiydi. Elinde uzun bir şişe yudumluyor diğer eliyle sigarasını içiyordu. Arabadan indiğinde hafif bir sabah meltemi saçlarında dolaştı. Baharın, teni canlandıran o taze esintisiyle başını göğe kaldırdı. Sanki havayı değil de eski bir sızıyı içine çeker gibiydi. Aç karnına bir sigara yaktı hiç tasvip etmediği halde.

Gece boyunca sürmüştü arabasını. Ne yorgunluk umurundaydı ne uykusuzluk. “Varsın olsun” diye fısıldadı içinden, “Ne olacaksa olsun artık!” Arabasının yan camında süzdü kendini şaşkın gözlerle. Kuzguni saçlarını başında toplamış, gözleri uykusuzluktan şişmiş, eğilip baktığında ödemden gerilen ayakları da bir beden büyümüştü sanki.

Oteline varmayı sıcak suyun altında erimeyi hayal etti. Nasılsa geçecekti bütün yorgunluk. Çünkü bu dünyada insanı en çok yoran vicdandı, dinlenmesine izin verilmeyen tek yük oydu. Diğerlerinin hep bir çaresi bulunmaz mıydı?

Çocukluğunun geçtiği bu kasabaya ne zaman nefes alamaz gibi olsa ayakları kendiliğinden yöneliyordu. Anne-baba öldükten sonra geriye bir tek soy ağacının uzak dalları olan o tanıdık-yabancılar kalmıştı.

Sevdiğinden değil sırf bu istasyon yüzünden takılıp kalmıştı onlara da. Bu sefer ki dönüşüne kılıf olan şey de akşamki düğündü, sayelerinde, yine kendini burada bulmuştu. Gelmesine engel bir işinin olmaması her zaman artı bir değer olmuştu onun için. Zamanında esirgemedi alınmış, zengin bir ailenin yanında büyümüş, iyi okullarda okumuş, psikolog olmuş, büyük bir klinik kurmuştu. Artık kendi patronuydu. Annesiyle kasabadan kaçtıkları İstanbul'da, ilk hafta esirgemeye verilmesi hayatının şoku olarak asılı kalacaktı dağarcığında. Sonra annesinin ortadan kayboluşu küçük yaşta zor kaldıracığı bir yük bindirecekti omuzlarına, inmesinin mümkün olmadığı. Arabanın camından yansıyan görüntüsünü toplayıp kendine geldiğinde önüne park ettiği marketten su almak üzere yöneldi. Tam o sırada bir kahkaha ardından gelen gürültü ve şamata dikkatini çekti. Ne oluyordu böyle? Gözlerini sesin geldiği yöne çevirdi. Az önce izlediği barakanın önünde serseri kılıklı birkaç ergen ellerindeki artıklarla beraber barakaya taş atmaya başlamışlardı. Sessiz ve sakin kasabanın caddesini hızla geçerek yanlarına geldi. "Ne yapıyorsunuz siz? Defolup gidin yoksa polis çağıracağım!" diye bağırarak uzaklaştırdı hepsini. Sonra kapı niyetine gerilmiş bez perdeye yöneldi. İçeriye görebilmek için perdeyi aralayarak "Nasılsınız? Rahatsız etmediler ya?" diye seslendi. Ancak içerden tek bir ses yükselmedi. Karşısında ne gören ne duyan biri var gibiydi.

Sanki bu tür saldırılara alışmış kayıtsızlıkla örülmüş bir kabuğa bürünmüştü. Adam elindeki şişesini yan tarafa bırakarak ayağa kalktı. Kadına yaklaştı fakat o an bez kapı birden çekildi ve içeriden sert bir ses yükseldi:

"Gölge etme!" Kapı suratına kapanmıştı. Hem de öyle bir kapanıştı ki bu ince bir bıçak kesip geçti havayı, ardından yankısı iç dünyasının en kuytu odalarında çınladı. İçeriden gelen "Gölge etme" sözü bir uyarı değil tüm dışlanmışlıkların haykırışıydı. Bir adım geri çekildi sonra bir adım daha, ama asıl uzaklaşan kalbi olmuştu çoktan. Elindeki yanan sigarasını atarken sanki bir iyiliği, bir yaklaşma çabasını ya da belki de kendi çocukluğunu çöpe bırakıyordu. Otele döndü, perdeleri çekti, ışığı açmadı; gözlerini tavana değil içindeki sızıya dikti. Barakadaki adamının görüntüsü göz kapaklarının içinden bir hayalet gibi geçip duruyordu. Diğer gelişlerinde gördüğünden daha farklıydı bu sefer. Saçı sakalı omuzlarına kadar uzamış, kirden pisten keçeleşmiş, teni morumsu bir hal almış, iyice zayıflamış, çökmüştü. Uyku öncesi o görüntülerle uyandığında akşamın karaltısı kapalı perdelerden bile seçilir olmuştu. Duşunu aldı. Hazırlanıp düğüne gideceği geldi aklına. Ufak bir akşam yemeği atıştırmasından sonra makyajını yaptı, elbisesini giydi, yüzüne bir gülümseme yerleştirdi; ama o gece hiçbir kahkaha içini ısıtmadı, hiçbir müzik içindeki sessizliği bastıramadı.

Bastıramadığı daha başka şeyler de vardı içinde. Kendine hiçbir söz vermeden, hiçbir sebep aramadan, sadece içindeki eksik kalan şeyi tamamlamak istercesine o barakaya tekrar gitmeyi kararlaştırdı. Çünkü bazı kapılar ilk seferde açılmaz, bazı kalpler ise ancak sabırla, sessizlikle, gölge olmadan yaklaşınca kendini aralardı.

Bu sefer kesin kararlı olduğundan geldiği günden itibaren sabırla hareket ediyor, geçmişin gölgeleriyle değil geleceğe dair umut dolu cesaretle, uzun zamandır kapalı olan adamın kalbine doğru adımlarını sıklaştırıyordu. Kalışını farklı sebeplerle uzattı. Her sabah sessizce bez kapısını araladı, her gün biraz daha yumuşayan o mesafeyi aşarak sert duvarlarla örülü adamın içine doğru ilerledi. Zamanla fark etti ki sertliğin ardında yılların getirdiği yalnızlığı gizleyen bir kırılma vardı. O kırılma adamın dizlerindeki yorgunluğun, gözlerindeki derin hüznün aynasıydı. Başlangıçta kadının varlığını kabul etmekte zorlansa da aralarında gelişen samimiyet sonrası, davranışlarında ısrarlı olan bu kadının, onun öğretmeni olduğunu söylemesi yumuşamasına neden oldu. Hatırlanmayan ama izi sürülen bir geçmişin tanığıydı o Hayatının pırıltılı günlerinden kalma bir yadigar. Barakanın önünde otururken başını yumuşakça eğen kadının sesi bir melodi gibi aktı dudaklarından “Bana gizli gizli simit ve ayran alırdınız, annem bilmesin diye çantama para koyardınız, ben sizi asla unutmadım.” O sözler adamın içinde yıllardır kilitli kalan bir kapıyı açtı, yalnızlıkla örülmüş kapının duvarları minnet ve sevgiyle çatlamaya başladı.

Bundan sonra birlikte çarşının arka sokaklarında yürümeye başladılar, sessizlikleri bile anlamlıydı. Ve bir sabah tren istasyonunun uzaktan gelen sesi kulaklarına çalındığında kadın usulca elini uzattı. “Ben döneceğim ama seninle” dedi. Dönüşleri hayal ettiklerinden bile kolay oldu.

Yalnız geldiği kasabadan şimdi arabasında eski öğretmeniyle birlikte dönüyordu. Yol boyunca suskunlukla konuşma iç içe geçti, kimi zaman sessizlik konuştu kimi zaman gözler. Eve vardıklarında onu odasına yerleştirdi. Saç sakal tıraşı aceleyle gidilen bir berberle halledildi. Ertesi günden itibaren de adam her sabah tıraş olmaya, özenle giyinmeye ve aynada yeni hayatına gülümseyerek bakmaya başladı.

Bir sabah yatağında huzurla uyandı. Yalnızdı. Mutfağa geçerken göz ucuyla kadının odasına takıldı gözleri. Kitapları karıştırırken raflardan yere bir fotoğraf süzüldü. Fotoğrafa bakar bakmaz gözlerinin önünde beliren silüet artık bir gölge olmaktan çıkmış, geçmişin acı bir gerçeğine dönüşmüştü. O an beyninden vurulmuşu döndü. Şimdi evine geldiği bu kadın yıllar önce bir gece kapısına dayanan öğrencisi Necla ve annesiydi. Nasıl unutulabilirdi ki o geceyi. Babasının şiddetinden kaçan Necla ve annesi gözlerinde korku, yüreklerinde çaresizlikle kapısını çalmış; o da tereddütsüz bir sofraya kurmuş, bir çorba kadar içlerini de ısıtmıştı. Sabah olduğunda kadın yoktu evde. Necla annesinin nereye gittiğini bilmediğini söylemişti. Ama cevaba gerek bırakmayan bir ses vardı, çalınan kapı ve ardından yankılanan polis sireni. Sonradan öğrenecekti her şeyi. Annesi başta öğretmenden para almak için bir oyun kurmuş, planı yürümeyince de çaresizce sığındığı ihaneti kullanmıştı.

Polise gidip “Kızımı kaçırdı” demişti. Önceden tembihlenen Necla’da utanç verici bir yalanı söylemişti: “Taciz etti...”

Elindeki fotoğrafı kitaplığa dik bir şekilde koydu.

“Sen... Sen” dedi çatlamış sesiyle...

“Sen de yıllar yılı bir istasyon köşesinde yaşamışsın!”

Günay OKTAY

YILDIZLAR

Zifiri karanlığa nefes olan
yıldızlar
Kederle kol kola gezer mi
yeniden?
Birbirinin üstüne gelen o
sancılar
Gün olur da bir gün biter mi
yeniden?

Nerede başlar yaşamak, yahut
nerede biter ölüm?
Seyr-i vaktinden geceyi almış
bir yıldız mı zulüm?
Sanki ipliğe atılmış kör bir
düğüm,
Geceden ruhuma akseden
yıldızlar...

Gamze Yıldız AYDIN

BEN SANDIM O GİTTİ

Meğer bazı insanlar dost gibi gülümserken hançer bilemeyi iyi biliyormuş.

Ben içimi açarken, onlar sırtımı ölçüyormuş.

Omzunda ağladığım kişi, meğer mezarımı kazıyormuş sessizce.

Dostum dediğim, içimin yangınını bilen, en zayıf anımı ezberlemiş o kişi...

Bir gün döndü ve “nasılsın?” demeyi bırakıp o zayıflıklarla beni boğdu.

İçime kadar sızmış, sonra içimi satar olmuş.

Ben sandım, o sattı.

Ben sustum, o anlattı.

Ben inandım, o oynadı.

Birini gözün kapalı savunursun ya hani, arkandan konuşanlara, seni onun yerine silenlere karşı bile onun için dik durursun.

Ve sonra o biri, dönüp arkandan bıçaklar seni.

İhanet deyince insanlar sadece sevgiliyi anlar.

Ama bir dostun ihaneti... o başka.

O öyle bir acı ki, kaburgalarının arası buz keser.

İçin donar, ama yanarsın.

Hem buz, hem ateş.

Hem isyan, hem sessizlik.

Sonra kendine kızarsın.

Nasıl bu kadar saf olabildim diye.

Nasıl fark etmedim o zehirli bakışları?

Nasıl tuttum elini, sırtımı dönüp inandım?

Ama asıl kanatan şey ne biliyor musun?

Onun seni yaralaması değil.

Senin, onun seni asla yaralamayacağına inanmış olman.

İşte o inanç var ya...

İnsan kendi saflığından utanıyor en çok.

Çünkü göz göre göre görememek,

duya duya duymamak...

en büyük körlük, en ağır cehalet.

Keşke sadece o ihaneti yaşasaydım.

Ama şimdi ben, kendimle de savaşmak zorundayım.

“Ben buna nasıl izin verdim?” savaşı bu.

Bitmeyen, dinmeyen, her gece yeniden başlayan.

Ve bir gün bakarsın ki, ‘sen’ dediğin hiçbir şey kalmamış içinde.

Bambaşka birine dönüşmüşsün, üstelik hiç olmak istemediğin birine.

İşte o an...

Yaptığın aptallığa mı, yoksa kendine mi ağlayacağını bilemezsin.

YAZAR BOZUNTUSU

Siz hiç gece ile gündüzü yer değiştirmek zorunda kaldınız mı? Siz her gün Sindirella oldunuz mu hayatınızda? Peki yapmak istediklerinizle yapmak zorunda kaldıklarınızın arasındaki ince çizgide tek ayak üzerinde beklediniz mi günlerce?

Gece yine herkesin uyumasını bekledim. Beklemeyi yirmili yaşlarımda iyi öğrendim. Meğer beklemekte bir umutmuş.

Son lamba da kapatılıp herkes yataklara gömülünce usulca yataktan kalktım. Biliyorum benimkisi bir aşk hikâyesi. Parmaklarımın ucuna basarak masa lambasını yaktım. Sandalyeye oturdum. Korku ensemdedir. Babam görmesin. Dışarıyı dinledim, tık yok. Allah'tan babam yemeği çok kaçırdı. Uyanmaz. Yemeğin üzerine bir tabak tathiyı da bana mısın demedi. Sabahlar bugün. Annem tansiyon ilacını aldı, zil çalsa uyanmaz. Ali'nin okul ve dershane yolunda pestili çıkık. Gece benim anlayacağımız. Şu Deli Ahmed'i bir hâlâ yola koymalı. İki gündür kafamı yedi. Uslanmaz arlanmaz. Tam bir diktatör. Tüm mahallelinin Azrail'i gibi görünse de o, bir tek babasının Azrail'i. Çıkarsam mı içerden. Ya da içerde bir suç işlese de müebbet mi versem. On yıl oldu. Değişmiş olabilir kim bilir dört duvar arasında. Bilmem ki... Sen bilmeyeceksin de kim bilecek kızım. Çıksın bakalım. Belki anasına faydası olur belli mi olur. Gariban kadının kimi kimsesi yok. Hadi bakalım sabah çıkıyorsun Deli Ahmet. Kahvem kupada dumanını bir sağa bir sola savuruyor. Saat gece yarısını geçti. Parmaklarım beyaz kağıtla bakışıyor. Defterim aç bir aslan gibi ağzını açmış. Ağzına layık harfleri tatlı tatlı yutuyor. Harfler bir et bir kemik. Cezaevinin büyük demir kapısı açılıyor. Deli Ahmet elinde siyah bavul üzerinde siyah ceketle on yıla sırtını dönerek çıkıyor cezaevinden. Ah! Ahmet yontulmuşundur inşallah. Bu gece bu öykü bitmeli. Sa öykü beni bitirecek.

“Hiş! Yazar bozuntusu uğraşma artık benimle. Rahat bırak peşimi. Tam tamına on yılımı yedin. Neler çektim dört duvarın arasında senin yüzünden. Dışarıda çektiklerimin on katını her gün çektim içeride. İçimdeki yangın yanardağ oldu. Aslında öldürmek istemedim babamı. Çok üzerime geldi. Aşağıladı. İşe yaramaz bir asalak olduğumu yüzüme vurdu. Bir gün saçlarımı okşamadı. Arkamda dağ gibi durmadı. Ama yine de öldürmek istemedim. Öldürmeye sen ittin beni. Kışkırttın. Sana diyorum acemi yazarr... Duyuyor musun? Anca öldürmeyi bilirsin. Ne olurdu sanki iyileşseydim, elim ekmek tutsaydı. Şu yaşında anamı tarlada çalıştırmazdım. Alnımı yere baktırmazdım. Sıkışınca ya öldürürsün ya da hastalandırırısın. Bırak bu yazı işlerini senden bir halt olmaz. Sakın ola kendini bir bok oldum sanma. Senin gibilerden ülkeye bir fayda gelmez. Anladın mı? Virüs gibi çoğaldınız. İki kitap okuyan iki sayfa karalayan kendini yazar sanıyor. Kendinizi aldatabilirsiniz. Ya milleti, tarihi. Yürü anca gidersin ana kuzusu seni.” Off...Kafamın ortasına balyozla vuruluyor gece gece. İçimi bir ürperti saldı. Çok öykü yazdım. Lâkin hiç bu kadar titremedi kalbim. Ahmet çok suçluyor beni. Acımasız davrandım yazarken. Kendine gelebilirdi. Doğru yolu bulabilirdi.

Eee bende bir Virginia woolf bir Füzuzan değilim ki...Öyle birden aklıma her şey gelmiyor. Zamanla çalışıyor saksı. Büyük şehirde kimlik bunalımına girdi çocuk, kendini keşfedemedi. Ayağının ucu balçığa batınca kurtaramadı kendini. Belki bir fırsat daha verebilirdim. Yazdım bir defa. Silemem artık. Biliyorum silinen her şeyin izi kalır hayatta.

Başımı ellerimin arasına aldım. Masaya yumuldum. Nefesim ok gibi girip çıkıyor ciğerime. Güzel bir başlangıç yapamaz mı hayata? Sil baştan yeniden. Anasıyla sırt sırta verip mutlu olmaya çalışsa olmaz mı? Hapishane onun için terbiye hane olamaz mı?

“Dur orada acemi çaylak. Benim kafamı attırdın, daha fazla ileri gitme emi...Sen bilmez misin geçen her hatıra insan da derin yaralar bırakır. O yaralar kanar, kabuk bağlar tekrar kanar. Bizde yara çok ve derin. Bunda da suçun çok. Ve sen bu suçun cezasını çekeceksin. Amma bugün amma yarın. Öyle elim kalem tutar, okur yazarım, lakırdıları sökmez bana. Bizde beşe kadar okul yolu gördük. Sanayi gördük, tarla gördük. Kuru ekmeğe çok talim ettik. Dokuz da on da kalkan ana kuzusu olmadık. Okumuş adam olmadık ama dibine kadar adam olduk. Kimseyi satmadık. Vatana ihanet etmedik. Şunu iyi bil daha çok fırın ekmek yemen gerek yazar bozuntusu.”

Hep o çatallı kalın ses. Yanı başımda kabadayı bir beden. Asi. Sert. Sus sus! Başım çatlıyor. Gözlerim yerinden fırlayacak. Şimdi bir kahve bir sigara olsa. Nerde kızım. Gözlerimi ovalıyorum. Kelimeler ikiz ikiz bakıyor yüzüme. Harfler arada dansa duruyor bir süredir. Tamam oldu. Anasının yanına gitsin. Hatta bir işe girsin. Olur mu? Aslında olur da kim işe alır baba katilini. “Hey! Sana söylüyorum çakma yazar. Lan biz insan değil miyiz? Biz hata yapıp pişman olamaz mıyız? Biz kalp taşıyor muyuz? Bak ben senin o yazdığın diğer kahramanlara benzemem. Senin aklını altına üstüne getiririm. Çıldırtırım seni. Yazacaksan doğru dürüst yaz. Adamı hasta etme. Nefes kesilmeden herkes bir şansı daha hak eder. Bunu bil öyle hareket et olur mu?” Gün ağarmak üzereydi. İçimde keskin bir üşüme gezindi. Sırtımda yük taşımış kadar yorgunum. Odanın içinde gezindim. Perdeyi sıyrarak sokağa baktım. Çöp arabalarının sesi sessizliği yarıyordu. Yıldızlar çoktan başlamıştı vedaya. Koridordaki pat pat terlik sesi odama kadar geldi. Evde bir kişi terliksiz gezemezdi. Annem. Hızlıca yatağa girmeye çalışırken odama daldı. Önce bakiştik sonra bakışarak konuştuk. En son...

“Bugün de uyumadın değil mi? Ne anlıyorsan yazı yazmaktan. Kaç kere söyledim yazı yazmak karın doyurmaz, diye. Ne oluyor sanki yazdığında, söyle bakalım. Hadi yazdın ya hu kim okur senin yazdıklarını. Tamam okudular diyelim; okuduklarında ne oluyor. Para mı verecekler, seni bir yere müdür mü yapacaklar söyle bir bakalım. Değer mi uykusuz kalmaya. Söyle korkma. Yazı yazınca ne oluyor merak ediyorum. Sen inat edip yazmaya devam et öyleyse. En son ‘Yazdı yazdı bir bok olamadı, yazar bozuntusu’ diyecekler.”

Kapı üzerime güm diye kapandı. Yatağın içine girdim, bacaklarımı topladım. Zihnîmde seğirten düşünceleri kundaklamaya çalıştım. Camın dışına konan yavru kuşu seyrettim. Etrafına şaşkın şaşkın bakan kuş birilerinin onu görmesine kadar bekledi bekledi...

ÖLÜME RAMAK KALA

Kendimle vakit
geçiremiyorum
Bazen de kendim
olamıyorum!..

Korsan yürekli bir kadını
sevmeyeceğim dedim
Söz geçiremiyorum
kalbime!..

Belli ki zemheride doğurdu
beni annem
Bir türlü ısınamıyorum
hayata!..

Kadını anlamak değil midir
mutluluk?
Bir gülüşüne feda
edebilirim ömrümü!..

Kendimle kavgalıyım,
yaşamla hep kavgalı
Gençliğini arayan ihtiyar
bir kadınla ağladım!..

“Bana çocukluğumu
getirin!” diyemem ki
Ölüme ramak kala!.. Ölüme
ramak kala!..

Hızır İrfan ÖNDER

BOZULAN YEMİN

Yıllar önce verdiğim yemini unutma sebebimsin,
Bir daha sevemem dediğimde, karşıma çıkansın.
Neyine bağlandığımı bilemediğim,
Ama delicesine sevdiğimsin.

Yıllar önce verdiğim yemini unutturdun,
Onunla birlikte toprağa gömdüğüm kalbimi hissetmemi sağladın.
Ama sen buna inanmadın ve gittin,
Dönmek istersen bil ki, burada seni bekleyen bir kalp var.

Ona, “bir daha kimseyi sevemem” dedim,
Hayatıma kimse girmedi, onun gibi sevemedim.
Yıllar geçti, hayatıma sen girdin,
Ona baktığım gibi sana baktım, yeminimi bir kenara bıraktım.

Bir zamanlar “kimseyi sevemem” dedim,
Ama yeniden sevdim, bu sevdanın peşinde kayboldum.
Kayıp bir yıldız gibi, senin ışığında buldum yolumu,
Ve şimdi kalbim, her an seni hissederek yaşıyor.

Mısra TÜMERDEN

ADINI UNUTAN BİR ŞEHİR

Bir zamanlar sokaklar
konuşurdu burada.
TaŐların dili vardı, kapı eşikleri
hafızayla dolu.
Şimdi herkes suskun.
Dil değil artık, sadece beton
konuŐuyor.

Bir kadın pencere önünde tül
perdeyi aralıyor
Sokaktan geöen hiöbir yüz
Ona “anne” demiyor.

Bir öocuğun adını öağırıyor
rüzĐâr
Ama adı öoktan değişmiş.
Büyüdüköe küöülen bir Şehirde
yaŐıyoruz
Her gün bir kelime daha
eksiliyor.

KöŐe baŐlarında unutulmuş
dualar,
Hiö açılmamıŐ mektuplar kadar
yalnız.
Evler hâlâ ayakta belki
Ama iöinde oturan geömiŐ değil
artık.

Biz burayı terk etmedik,
Burası bizi unuttu.

K İ B R İ N S E S S İ Z Y A R G I S I

Kibir, insanın iç dünyasında sessizce büyüyen bir gölgedir. Başlangıçta kendine güvenin sıcak yüzü gibi görünür; başarıların ardından sırtımıza usulca dokunan bir el gibidir. Ama zamanla o el, omuzdan aşağıya ağırlaşır, insanı yukarı taşıyacakken yerin dibine çeker. Çünkü kibir, insanı kendine yabancılaştırır.

Bir insanın en parlak anı, bazen en büyük düşüşüne gebedir. Bir başarının ardından gelen “ben yaptım” duygusu, eğer yerini “sadece ben yapabilirim” inancına bırakırsa orada kibir başlar. Kibir, başkalarının çabasını görmezden gelen, yaşamı sadece kendi ekseninde döndürmek isteyen bir bencilliktir. Oysa insan, bir bütünü parçasıdır. Hiçbir başarı yalnızca bireyin değildir; her insan, görünmeyen ellerin, duyulmayan desteklerin, zamanın ve şansın iç içe geçmiş bir ürünüdür.

Kibirli bir insan zamanla yalnızlaşır. Çünkü kibir, başkasını dinlemeyi küçümser. Başkasının sözünü, fikrini, emeğini değersizleştirir. Bu yüzden kibir, en çok da insan ilişkilerine zarar verir. Dostlukları örseler, sevgiyi kırar, empatiyi unutturur. Kibirli birinin dünyasında sadece kendine yer vardır; başkası ya alkışçıdır ya da rakip.

İlginçtir, kibirli insan kendini güçlü sanır ama aslında en kırılabilir olan odur. Bir eleştiriyle sarsılır, bir başarısızlıkla yerle bir olur. Çünkü kendine kurduğu taht, gerçekte pamuk ipliğine bağlıdır. Gerçek özgüven, hatayı kabul edebilmektir; kibir ise hatayı reddederek büyür.

Oysa tevazu, insanın hem kendi yerini bilmesi hem de başkasının yerini görebilmesidir. Kibir gökyüzüne yükselmek ister ama ayağı yerden kesildiğinde düşer. Tevazu ise yere sağlam basar; o yüzden düşse bile yeniden kalkabilir.

İnsan, zaman zaman kendine dönüp sormalıdır: Başardığım ne varsa, bunun ne kadarı bana ait? Ne kadarı başkalarına, koşullara, zamana, şansa? Bu sorunun cevabı bizi kibirden uzaklaştırır, insan kılar.

BU GECE

Sadece bu gece gel,
Işık ol,
Aydınlansın ruhum...
Acı veriyor sensizliğin.
Varlığınla nefes ol.
İşlemesin yokluğun
ciğerlerime...
Bırak güz yağmurlarını.
İlkim olan sen,
Mis kokulu baharınla kal.
Sök at sensiz
düşüncelerimi...
Dinsin hasret sancılarım.
Masum hayallerime ümit ol.
Biriken acılarımı al bu
gece...
Kanayan yaralarım
merhem ol.
İliklerime kadar işleyen
soğuk,
Puslu gecelerimde.
Son sözlerini yaşıyor.

Ecem KARAHAN

KIRK ÇEŞİT MECNUN

Bir sigara dumanı yükselince,
Bir genç başına kalpak takınca,
Bir çift göz parlarsa yeniden,
"Önce Vatan!" diyerekten...

Makedon dağlarında Enver'in
sesi,
İstanbul'da hürriyet yankısı,
Bab-ı Âli'de atılan kurşun sesi,
Yakup Cemil'in şakırtısı...

Eğildilerse ancak kurşunla,
Aklü'l-mecânîn Talat'la,
Meclis-i Mebusân'da
Mukadderat döndü kelâmla.
Kırk çeşit mecnundan taife,
At üstünde koştu;
Vatan için başlarını
Belâya soktu.

Abdulkadir CİNEK

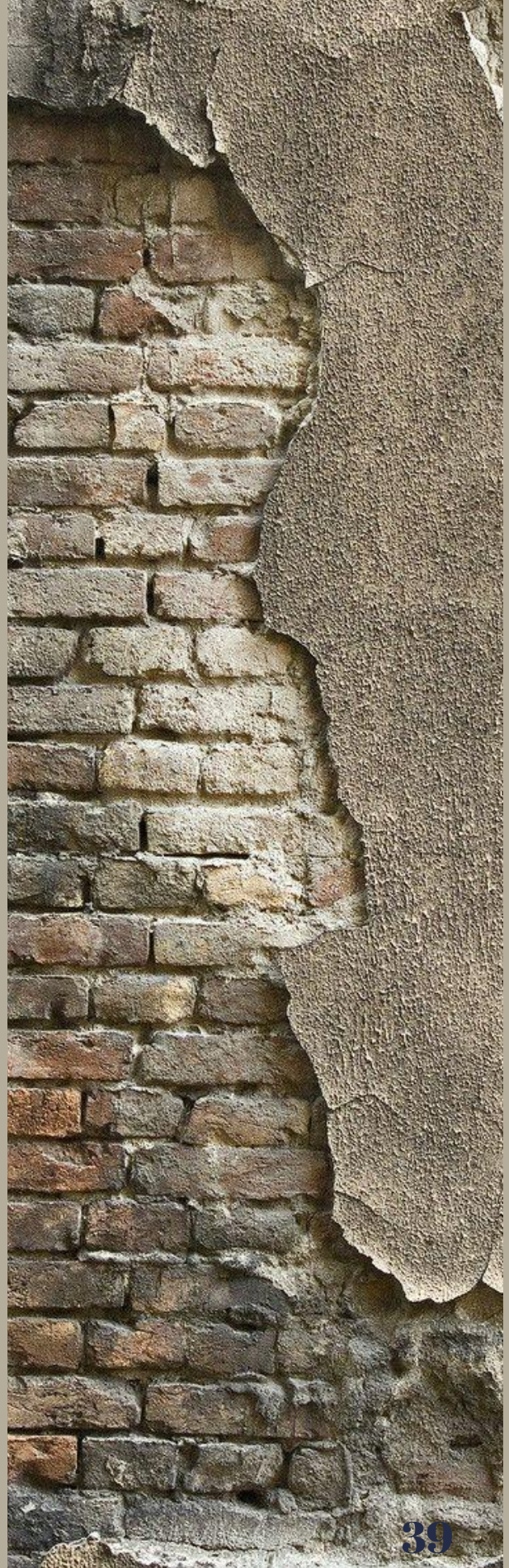
SONRA KOŞARAK KAPIYI AÇTIM

Selamsız bir
merhabayla..
mutfağım
karışık kafam
gibi... kokmuş
yemek
kalıntılarının
içinde
temizledim
ruhumu tuzlu
sirkeli
sularla..oh
dedim nerede
kalmıştık?
tarhanaya
suyunu
eklerken bol
sarımsaklı şifa
kokuları
almıştı
yerini.Oysa
içim
ısınmamıştı
yine de..

Deniz SERTKAYA

Bir zamanlar komşuluk, birbirine açılan pencereler gibiydi. Bir evde pişen yemeğin kokusu, diğer eve muhabbetin bahanesi olurdu. Pencerelerden uzatılan tabaklar, yalnızca yemek değil, dostluk taşıyordu. Güneş bir evin penceresine vurduğunda, ışığı diğer eve de düşüyordu. Şimdi ise komşuluk, yüksek duvarlarla çevrili bahçelere dönüştü. Herkes kendi sınırlarını çizdi, kapılarını sıkı sıkıya kapattı. Ne bir pencere açılıyor eskisi gibi, ne de bir tabak uzatılıyor içtenlikle. Artık insanlar birbirini uzaktan izliyor, ama yaklaştırmaya cesaret edemiyor. Duvarlar yükseldikçe, insanın insana olan mesafesi de büyüdü. Kapılar anahtarlarla değil, insanlarla açılırdı. Bir evin kapısını çaldığında, bir fincan kahveyle içeri davet edilirdin. Çocuklar sokağın ortasında güvenle oynar, sofralar misafirsiz eksik sayılırdı. Sonra zaman değişti. Sonra zaman değişti. Kapılar daha sağlam kilitlendi, ziller daha az çalındı. Aynı apartmanda yıllarca yaşayıp birbirini tanımayan insanlar çoğaldı. Komşu komşunun külüne muhtaçken, komşunun hali merak edilmez oldu. Eskiden bir pencere kenarında başlayan sohbetler, şimdi perdelerle örtüldü. Komşuluk artık bir duvarı paylaşmak kadar. Aynı sokağın tozunu yutmak, aynı apartmanın kapısı açıp örtmek bir de şanslıysanız bir baş selamı almak kadar. Gürültü şikâyetleri dost sohbetlerinin yerini aldıktan sonra, bir “merhaba” bile fazla gelmeye başladı bizlere. Gittikçe yaklaştık, tıkdık şehirlere. Bir göz odayı bile paylaşabilirken, koparıp veremedik ruhumuzdan içten bir selamı. İstiflendik, üst üste yaşamayı öğrendik. Birbirimizle bu denli yakın yaşarken, ruhlarımızın uzaklaşmasının manası ne?.. Evlerin eşliğinin dostlukla aşınması gerekirken her bir evin aşılmaz eşikleri oldu. Ne sevdi aşıp bulaşabildi ne de kederler bu eşikten geçip azalabildi. Kalabalıklar içinde yalnızlık dedikleri durumlardan biriside bu olsa gerek. İnsanlar evlerini büyüttü, ama içindeki samimiyeti küçülttü. Kapı aralığında kaldı insanlığımız. İçeri girmeye çekiniyor, çekip gitmeye ise cesaret edemiyoruz. Yine de bazen bir tebessümle, bazen küçük bir yardım eliyle eski sıcaklığı hatırlamak mümkün. Belki de mesele zamanın değişmesi değil, bizim değişmeyi kabul ettiğimiz. Kim bilir, belki bir gün yine kapılarımızı anahtarla değil, dostlukla açarız. Belki bir gün yine güneşin ışığı sadece evlere değil, kalplere de düşer. Ve belki o zaman, insan yeniden insana yaklaşır.

GÜNEŞ UYUMAK

Gün ucunda çırpınan
güneşe uyuruz,
göç kuşlarıyla
örteriz üstümüzü.

Sen
en eski yaralarından
başlarsın anlatmaya,
Ben
her acın için sayısız öperim
ruhunu.

Uyanırız
seher güneşiyle yıkarım
yorgun gövdeni.
Ayaklarımızdan başlayan
karanlığa inat,
acı hatıralar yakarız
ortamızda.
Aklımızın kuytusundan bir
masalı
misafir ederiz dudağımıza
da,
hiç eskimeyen bir ormanın
sesine kıvrılırız.

Ve sen
yeniden öğrenirsin
kendi başını okşamayı.

Ümit Aras DAĞLI

YOL

Kulübem yol üstünde
Pencerem kibleden yana
Kapım insan üzredir

Melek görmüş hayvanların
ulumalarını
Yaprakların niyazını işitirim

Bir hasırım, bir soymam taşır
Bir kat elbisem örter beni

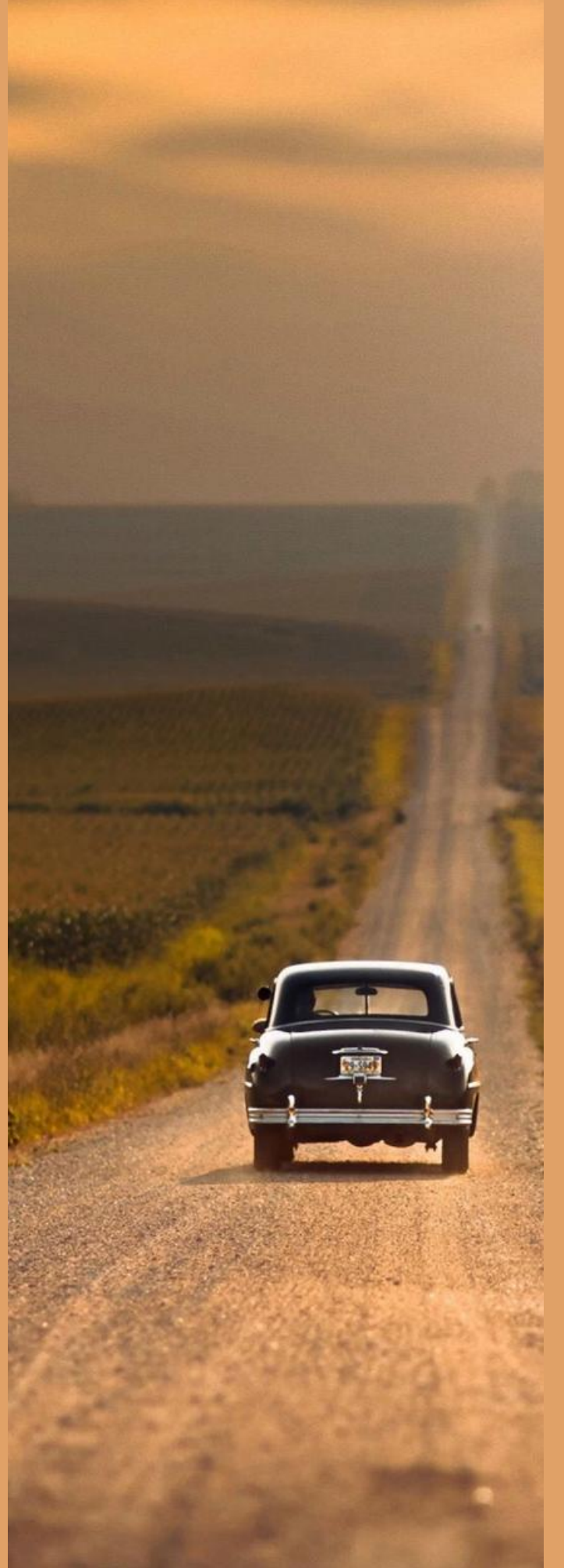
İyiliği, mumun ışığına
Kötülüğü, dibine sererim

Kini örümcek ağıma takar
Kiri gönül yunağım da paklarım

Kaybolmuşlara kutup yıldızımı
Yükü ağırlara omzumu verir
Yetmiyor, diyenlere "bir tas
çorba" derim

Yolum, yorganım toprak
Bir dervişe sorar
Bir çırakta ararım kendimi

Alaattin BAKIR

Çöreklenmiş bir yürek var içimde
Boyu boyuna,
Huyu huyuna uygun bir yenilgi.
Sanma ki bu bir kalkış
Hayır, hiç gitmedim
Günü birlik dünya düzeni
Yatıştıramıyor bu yağmur beni
Burnumun ucuna kadar battım!
Düzensizliği doğurdum
Küçük kız çocukları
Kırgın bir çiçek gibi
Büyüdüler dört bir nala
Sanıyorum bu hissizlik,
Anıyorum bu ruhsuzluğu

Büşra AYÜLKÜ

Kafamızın içinde yorumladığımız her şey, her seferinde başka bir sese dönüşüyor; bazen sıradan bir aynılıkta, bazen bambaşka bir anlamın içinde buluyoruz kendimizi. “Zaman, belirsizliğini korurken hikâyeler mi yazıyor, yoksa aynı hikâyeyi farklı zamanlarda başka kişiler mi yeniden yaşıyor olabilir mi?” sorusu mutlaka aklımızdan geçmiştir. Aynı anı tekrar tekrar yaşamış, hissetmiş bile olabiliriz.

Güneşli bir havada otobüse binen bir yolcu, yağmurlu bir havada yolculuk yapmaktan nefret ediyor ya da koridor tarafında oturmaktan son anda vazgeçebiliyor. “Acaba o vazgeçişten sonra, o diğer yolda ya da seçenekte ne oluyor, hikâyesi nasıl devam ediyor? Gülmeye, ağlamaya, düşünmeye doğru sığdırılan duygular mı imdadına koşuyor ya da yetişebiliyor mu?” soruları mutlaka arkasından gelmiştir. Belki duygular yetişse de yetişmese de, her insan kendi içinde ya da dışında bir hikâye barındırır. Can sıkıntısıyla geciken otobüsü durakta beklerken, iki ya da üç dakika sohbet ettiğin bir insanın hayat hikâyesini bir anda öğrenebiliyorsun. Anlattığı konuya göre birlikte kızıyor ya da gülebiliyor insan. Öğrendiği, güldüğü, kızdığı gibi o an hissettiği duyguları birkaç dakika sonra unutabiliyor da. Dinlerken ya da dinliyormuş gibi yaparken biraz da o can sıkıntısını bastırmanın, zamanı geçirmenin de derdine düşebiliyor. Yaşarken, beklerken, bir yerlere giderken; bir gülüşün ardında izlediğimiz, yolda tanıştığımız karakterler gibi başlangıç kelimelerini seçerken... Hayatın arka sıralarında yaşamak “Kolay mı, zor mu?” sorusunun cevabını vermek basit görünse de, belki bu bir iki yüzlülüğün içinde, o anı kurtarmanın derdi ya da tanımlanamayan bir şey de olabilir. Renkli ekranın büyüyle rötuşlanan çizgilerin gizemi kayboldukça, iki dakika sonrasını tahmin edebilmek ve dünün yarısını da içerisine hatırlamak artık çok da inandırıcı değil. Oysa akılda kaynayan düşünceleri biraz demlenmeye bırakmak insana umut verir. Bir “Merhaba” ya da “Otobüs ne zaman kalkacak?” gibi cümlelerle başlayan sohbetler başlaması ise ya çığırından çıkacak ya da hiçbir şey olmayacaktır. Aklımızı serbest bıraktığımız şu günlerde, geçmişten sıyrılıp gelen anlarımızın içinden geçen iyi kötü ne varsa... Tebessümü, sevgiyi her şeyi ya da bir şeyleri sürekli özlediğimizi düşünüyoruz. İnsanın hayatı ölümsüz olmasa da, bıraktıklarımızın içinde aynı şeyleri farkında olmadan farklı zamanlarda büyütüp ve tekrar düşünüyoruz.

Yine farkında olmadan dünlerin zorluğu ile yarınların umudu birbirine karışıyor. Her saniye rengini değiştiriyor. Sık sık saate bakarken “iki dakika, üç dakika, beş dakika, on dakika...” diye geciken otobüsün hesabını yapan yolcular gibiyiz. Seçtiğimiz günlerin içinde kayıp olan ve iz bıraktığını düşündüğümüz her şey, aslında peşinden sürüklendiğimiz zamandan başka bir şey değil. Anlaşılmayan bu yazı gibi... Yeniden okunan metinler ve bıkmadan dinlenen şarkılar, her defasında bizi başlangıç noktasına döndürür. Biz de zamanı doldurmanın ve geçirmenin derdiyle, yine saate bakmayı ihmal etmeyeceğiz.

GEÇMİŞTE
YAŞADIĞIMIZ
TRAVMALAR
GELECEĞE
SİS BIRAKIR.

Zehra Nur SARIYILDIZ

VASIYET MEKTUBU

Sicil sicil işliyor yanlışlarım,
Kaktüs gibi acıtsa da...
Belki,
Beni ben yapan onlardır.

Dikenlerin yerine çiçekler açtırıyorum elimden
geldiğinde,
Mini bir pembe tuvalin içinde saklıyorum.
Küçükken pembeyi hiç sevmezdin doğrusu...
Sahi, izin verilmedi ki çocuk olmana.

Biliyor musun?
Giz deryası küçük hanımefendi,
Baya başarılı kapatıyorsun ikinci "Sen"i.

Belki ihtiyarlaştınca Alzheimer sana iyilik yapar,
ne dersin?
Ne denli denesen de saklamıyor makyaj onları...

Yarayı, kabuk bağlamadan izler açmayı seviyor
musun?
Hayat yaralar...
Ama sen iyileşmeyi öğrenmemişsin ki.
Arada hak veriyorum sana,
Hastalandığın zamanlarda bile sen yalnızdın.
Nereden bileceksin iyileşmeyi?

Gülerken ağlamayı öğrendim,
Delirmenin kitabını yazıyorum şimdilerde.
Bir mektup bırakıyorum sana şu an,
Mutluluktan ağlamayı keşfedersek aç olur mu?
Unutma minik...

Ayşegül ERDEMES

Her şey bir eksiklikle başlar. Bir eksiklikler insanı düş kurmaya iten. Bir sızı başlar, adı yoktur. Yokluğu ise her yerdedir.

Düşler, o yokluktan doğar. Bir şeyin eksikliği, bir şeyin olmayışı, bir şeyin hiç olmamışlığı... Hepsi aynı yerde buluşur. Bir düşte. İnsan orada durur. Bakmaz, görmez, sadece düşler. Çünkü düş, aslında bakmanın da ötesidir. Düş, dokunamamanın iç sesidir.

Ama düş kuran herkes, aslında bir çöküşü de kabul etmiştir. Her düş, bir eksiklikten değilse bile, bir uzaklıktan doğar. Ve uzaklık, önce seni senden uzaklaştırır. Sonra kendi benliğinden ve ardından her şeyden.

Düş, bazen bir kurtuluş gibi gelir. Bazen bir sığınak, bazen de bir yalan. Ama fark etmez, çünkü insan düş kurmaya başladığında zaten düşmeye başlamıştır.

Çünkü düş, erişemediğindir. Henüz olmayan, belki hiç olmayacak o ihtimal. Ve ne kadar güzelse, o kadar uzağındadır. Düşlediğin her şey, seni senden bir adım daha uzağa iter. Kalbinin duvarlarına çarpa çarpa büyür. Sonra içinden taşar. Taştıkça sen küçülürsün. Küçüldükçe daha çok düşlersin. Ve her düş, seni biraz daha eksiltir.

Zannedersin ki düşlemek, istemektir. Oysa düşlemek, eksik kalmayı kabul etmektir. Bir eksiğin izini taşımaktır. İçinde bir yerin sürekli boş kalmasına razı gelmektir. Çünkü en çok neyi düşlersin? Olmayanı, olmamış olanı, olamayacak olanı. Ve bazen de kaybettiğini. İnsan en çok nerede düştüyse, orayı hayal eder. En çok nerede kırıldıysa, oraya döner. Çünkü bazı hayaller, tam da o kırıklığın içinden doğar.

Düş, içimizdeki boşluğu şekillendirir. Düşüş ise o boşluğa tökezlemektir. Bu yüzden bazen en büyük hayalimizle, en büyük çöküşümüz aynı anda gelir kapımıza. Belki de bu yüzden en derin şiirler, en iyi romanlar o “düş – düşüş” ikilisinden doğar. Çünkü düşleyen insan, düşmeye de cesaret eden insandır. Mesele sadece acı değildir. Düşlerimiz, aynı zamanda düşüşlerimizi anlamlı kılar. Bazen o acıdan, o eksiklikten büyürüz. Ve belki de tam da bu yüzden yazmak, düşmekten korkanların değil; düşüp de hâlâ hayal kurabilenlerin işidir.

Düş kuran her insan, aslında düşmeye razıdır. Ama her düşen insan, yeniden düş kurabilir mi? Asıl mesele budur. Çünkü düş kurmak cesaret ister. Ama tekrar düşlemek... o daha fazlasını ister: Direniş. Umutsuzluğun içinden yeniden bir ihtimal yaratmak. Yokluktan bir varlık, yıkımdan bir yol, karanlıktan bir yön. Düşlerimiz düşüşlerimizdir, evet. Ama sadece o kadar da değil. Onlar, aynı zamanda düşüşlerimize anlam veren şeylerdir. Çünkü bazı düşler olmasa, düştüğümüz yerin adını bile koyamayız. Bazı hayaller olmazsa, hangi eksikliğin içinden geçtiğimizi bile anlayamayız. Ve bazı düşler vardır ki, insanı yıka yıka büyütür; her kırılıştta biraz daha derine götürür, her karanlıkta içimizde bir parıltı bırakır. Belki de bu yüzden, düşsek bile düşlemeye devam ederiz – çünkü hâlâ düşleyebilen biri, tam anlamıyla düşmemiştir.

KOKULARIN DİLİ

Şehrin kalabalığından uzak, eski taş binaların arasında gizlenmiş küçük bir kahve dükkânı vardı: Huzur Kavanozu. Kapısının önünde paslanmış bir çan, içeri her müşteri girdiğinde ince bir ses çıkarırdı. Dükkânın vitrininde “Sıcacık Bir Molaya Bekleriz” yazardı ama içeride olan şey, moladan fazlasıydı.

Barista Eren, her sabah dükkânı açtığında önce kahve çekirdeklerinin kavrulmuş kokusunu içine çekerdi. O koku, yalnızca kahve kokusu değildi; insanların unuttuğu anıları ve bastırıldığı duyguları hatırlatırdı ona. Çünkü Eren’in bir sırrı vardı:

Yaptığı her kahve, müşterisinin ruh hâlini değiştirebilirdi.

Bunu ilk fark ettiği gün hâlâ aklıdaydı. Üniversite yıllarında, annesini kaybettikten sonra ilk defa gittiği küçük bir kafede, bir barista ona vanilyalı latte vermişti. O an içindeki kasvet dağılmış, içi ısınmıştı. Sonra fark etmişti ki, kendisi de insanlara bunu yapabiliyordu.

Artık, dükkâna kim girerse ruhunun rengi ona görünür hale gelmişti. O sabah kapı çaldı. Çan titredi. İçeri omuzları düşük, bakışları boş bir kadın girdi. Üzerinde siyah bir kaban vardı, parmakları üşümüş gibi birbirine kenetlenmişti. Sanki dışarıda değil, kendi içinde kış yaşıyordu.

“Bir kahve...” dedi sessizce. Eren, kadının gözlerine baktı. Bu, sessiz bir çığlık... diye düşündü. İç sesi ona fısıldıyordu:

Onun içindeki boşluğu dolduracak bir tat gerekli. Ama önce kalbini ısıtmalıyım.

Kendine özgü karışımından bir tarçınlı mocha hazırladı. Tarçın, insanın çocukluğunu hatırlatan sıcak bir koku gibiydi; sanki bir anne kucağı, sanki eski bir anı.

Kadın ilk yudumu aldığı anda gözleri doldu. Dudakları titreyerek, “Uzun zamandır böyle hafif hissetmemiştim...” dedi. Eren gülümsedi, ama içinde küçük bir sızı hissetti. Çünkü biliyordu ki, onun yükünü alan kendisi oluyordu.

Günler birbirini kovaladı. Dükkânın kapısından giren her müşteri, Eren’in sessizce gördüğü ruhlarla geliyordu:

Kaygılı bir genç, espressosunu içerken yavaşça omuzlarını dikleştiriyordu. Kızgın bir adam, karamelli lattesıyla öfkesini bırakıp gülümsemeyi hatırlıyordu.

Umudunu kaybetmiş bir kadın, çikolatalı cappuccinosunda eski bir baharı buluyordu.

Ama her fincanda başkasına verdiği huzur, Eren'in kendi ruhundan küçük bir parça koparıyordu.

Akşamları dükkân boşaldığında, tezgâha yaslanır ve iç sesiyle konuşurdu:

Bu insanlara iyi gelmek güzel... Ama ya ben? Kendi ruhum kime emanet?

Bir gece, kapı kapanmak üzereyken çan son kez çaldı. İçeri, beyaz sakallı yaşlı bir adam girdi. Omzunda eski bir paltosu, yüzünde dingin bir tebessümü vardı.

– “Sen... çok yoruldun evlat.” dedi.

Eren şaşırdı.

– “Siz... nereden biliyorsunuz?”

– “Kokudan. Senin ruhun artık tükenmiş bir fincan gibi. Ama merak etme, herkesin sırası gelir.”

Adam kendi çantasından küçük bir cezve ve birkaç çekirdek çıkardı. Kahveyi orada pişirdi, fincanı Eren'e uzattı.

– “Bu kahve, senin ruh hâlini değiştirecek. Artık başkalarına değil, kendine bir fincan ikram etme zamanı.”

Eren kahveyi yudumladığında, bütün yorgunluğu buhar olup uçtu.

İçinde sessiz bir ferahlık, kaybolmuş bir bahar açtı. Anladı ki, şifa hep karşı tarafa akmak zorunda değil; bazen insan, kendine de şefkatli bir barista olmalı.

O günden sonra Huzur Kavanozu'nun kapısından giren herkes yine daha hafif, daha umutlu çıkmaya devam etti. Ama artık, tezgâhın arkasındaki genç barista, kendi fincanını da ihmal etmiyordu.

Çünkü en güzel kahve, insanın kendi kalbine de bir yudum sıcaklık ikram ederken içine sessizlik, üstüne umut, yanına huzur katılandır

KÜLLERİNDEN DEĞİL ENKAZINDAN

Herkes yeniden doğmaktan söz eder. Ama kimse, o doğumun öncesindeki çürümeyi, dağılmayı, toz duman içinde kaybolmayı anlatmaz. Oysa gerçek dönüşüm, kül gibi hafif değil; enkaz gibi ağırdır.

Gözümüzü kapattığımızda içimizde yankılanan sessizlik, dış dünyanın gürültüsünden çok daha ağırdır. Çünkü o sessizlikte bizden kalan parçalar fısıldaşır: yıkımlar, hayal kırıklıkları, çırpınışlar, kabuk bağlamamış yaralar. Ve tam da orada, kendi içsel enkazımızın altında kıvrılırken doğar yeni bir “ben”.

Enkaz dediğimiz şey sadece geçmişin ağırlığı değildir. Aynı zamanda geçmişin yetersizliğidir. Eski “ben”in dayandığı varsayımlar, hayaller, ilişkiler, hatta kimlikler çatırdar. Kimi zaman bir ayrılık, kimi zaman bir başarısızlık, bazen de sadece içimizde beliren bir boşluk hissiyle tetiklenir bu çöküş. Ancak gerçek dönüşüm, bu çöküşün ardından gelir. Çünkü enkazın altı, sadece karanlık değil; aynı zamanda potansiyelin doğum yeridir.

Tıpkı bir binayı yeniden inşa etmek için önce yıkmak gerektiği gibi, ruh da yenilenmek için önce kendini yok etmeli. Bu yok oluş bir kayıp değil, bir sıfırlanma anıdır. Kendinle yüzleştiğin, maskeleri çıkardığın, tüm çıplaklığınla “ben aslında kimim?” sorusunu sorduğun yerdir.

Eğer şu an bir yıkımın içindeysen ya da enkazının altında gömülü hissediyorsan, bu bir son değil. Bu, henüz görünmeyen bir başlangıcın sessiz işaretidir. Yeni bir “sen” doğacaksa, o en çok burada; karanlıkta, tozun toprağın içinde, acının tam ortasında doğacaktır.

Küllerinden değil; enkazından.

YAKARI

Bir yaram var efendi
O yara ki yüreğimin en deruni köşesi
Bin merheme direnen bir dil kesiği

Gayrı olamam kimsenin kızı dostu eşi
Bana bir ben gerek ancak benden ileri

Yabani gözler ardında arsız sevmeler
Bana haram gamsız yaşsız geceler

Zerreme düşen her söz şiir olur yüreğimce
Bir çocuğun ahı saçılır kucaktan yeni düşünce

Yetim derler babasız çocuğa
Peki ya çocuksuz babaya ne derler

Çocuğun kaderi yazılır ananın koynunda
Peki ya çocuksuz anaların ne yazar alnında

İpsiz sapsız dünyadır bana ecel terleri döktüren
Dünya ki son düşüşünde kardeştir sana vuran

Ne fazlasında gözüm var malın ne de azından
hayıflanırım
Yeryüzü vatanımdır kurganımsa tek varlığım

Sabi sübyan ahıdır sebebi ziyareti Hızır
Aleyhisselam'ın
Gayrı ozanı çağırın yürekleri dağlasın

Özden BOZKURT

ÇAY DERESİ

Yaylaya bereket getirir
Çatak'ta çimeni bitirir
Kederi tasayı götürür
Narince akar Çay deresi

Çocuklar girer havuzuna
Kurbağalar zıplar omzuna
Doyulmaz enfes yarpuzuna
Serince akar Çay deresi

Yabani çiçekler açılır
Mis gibi kokular saçılır
Çamurlu yerinden kaçılır
Derince akar Çay deresi

Kadınlar çamaşır yıkarlar
Karşılıklı tutup sıkarlar
Sanma ki bu işten bıkarlar
Şirince akar Çay deresi

Birlikte söylenir türküler
Anlatılır ilginç öyküler
Hayırla anılır dünküler
Sakince akar Çay deresi

Osman AKÇAY

TANRI'YA MEKTUP

Sayın Tanrı'ya,

Kırk yıllık hayatım boyunca, bugün ilk kez seninle konuşmaya karar verdim. Artık bu dünyada fazla zamanım olmadığını hissediyorum. Ruhumun bedenimi yavaş yavaş terk ettiğinin bilincindeyim. Ellerim ve ayaklarım asla ısınmıyor, insanın canı alınırken üşüdüğü söylenir. Hayatımın herhangi bir döneminde bu kadar üşüdüğümü hatırlamıyorum. Bu mektubu sana yazma sebebim hayatımın kısa bir raporunu hazırlamak ve mezarda biraz olsun rahat bırakılmak istememden kaynaklanıyor. İnsanlardan duyduğuma göre mezarda başlıyormuş sorgumuz. Ben rahat uyumak istiyorum, o yüzden bu hesabı bir an önce halledelim.

Ömrüm boyunca senin adını anmadım. Belki küçükken ya da canım çok yandığımda seni anmış olabilirim fakat daha fazlası asla olmadı. Bu yaşıma kadar iki kedi baktım, biri hastalanıp öldü diğeri evden kaçtı. Hiç evlenmedim, baba olmak nasıl bir his bilmiyorum. Yasak kıldığın ne varsa yaptım. Alkol kullandım, kumar oynadım, yalan konuştum... Beni cennetinle ödüllendirmeyeceğini biliyorum, bu mektubu cenneti dilenmek için değil, canımı merhametli bir şekilde almanı dilenmek için yazıyorum.

Çok güldüm, çok ağladım, çok ağlattım. Dokuz yaşımdan itibaren çalıştım ve kendi ekmeğimi kendim kazandım. Kimseden bir şey istemedim, benden istendiğinde ise vermedim. Türlü meclislere girdim de bir okul kapısından içeri giremedim. Tek göz odalı bir evim var, onu da babam öldükten sonra malı mülkü satıp aldım, artan parayı da haram kıldığın şeylere harcadım. Senin rızan için, senin emrin üzerine tek bir kuruş dahi harcamadım. Açıkçası sana da pek ısınmadım. Diğer çocuklar varlık içinde yüzerken beni fakir bir çiftçinin oğlu olarak dünyaya gönderdin. Herkes yepyeni defterlerle okula gelirken ben evdeki eski kağıtlarla okula gittim, babamın bir defter alacak parası bile yoktu. Herkes okurken ben dokuz yaşında okulu bırakıp çalışmak zorunda kaldım. Minicik bedenim sırtımdaki çuvalın ağırlığı altında ezildi, kaç kere yağmurda ıslandım zatürre oldum, kaç kere güneşte yandım sıcaktan bayıldım anımsamıyorum. Bir de Leyla vardı okulumuzda. Onun babası zengindi, ben ise fakirliğimden utanmadan sevmiştim onu.

Okulu bırakıp çalıştığım zaman en çok da o gülmüştü bana. Ayağımda düzgün bir ayakkabım bile yoktu, o ise süslü pembe ayakkabılarıyla gezerdi. Benim ayaklarım topraktan ve çamurdan çıkmazdı, onun ayakkabılarında tek bir toz zerresi bile olmazdı. Çocukluk aşkıma bile aldın elimden. Beni doğduğum andan itibaren kaybetmeye mahkum bir mahluk gibi yarattın, sonra da sana ibadet etmemi, senin emirlerine uymamı bekledin. Yarattığın kullarına adil bir yaşam sunmadın fakat hep seni anmamızı bekledin. Halbuki Leyla da çocuktuk, ben de çocuktum. Onun yaşadığı hayatı hayal bile edemedim. Çocuklar günahsız doğar derler, peki ben neden bir günahın meyvesi gibi yaşadım ömrümü? Madem tüm çocuklar günahsız doğuyor, ben neyin cezasını çektim daha minicik bir çocukken? Sıcacık bir evde yaşamak, okula gitmek, çocuk olabilmek, oyunlar oynayabilmek benim de hakkım değil miydi? Tüm bu adaletsizlikler yetmiyormuş gibi daha kırk yaşında iken canımı da alıyorsun. Ruhumu bedenimden çekip çıkarıyorsun. Sevdiğin kullarını yanına erken alırmışsın öyle diyorlar, ben sevdiğin bir kulun değilim beni neden alıyorsun?

Fakat biliyordum, bana daha küçücükken o kadar ceza verenin beni genç yaşında dünyadan alacağını biliyordum. Doyasıya yaşadım hayatımı. Artık dünya mallarının hiçbirinde gözüm yok. Paraymış, mal mülkmüş, kadınmış, inan umurumda değil. Tatmadığım dünyevi zevk, işlemediğim günah kalmadı. Sana daha fazla söyleyecek bir şeyim de yok zaten. Tek istediğim, bunca şeyi yaşattığın bu aciz kuluna acısız bir ölüm vermen. Yaşamım adil değildi, bari ölümüm merhametli olsun. Sana yazdığım bu mektubu çok sevgili adaşım Cemal Süreya'nın bir şiiri ile noktalamak istiyorum, üstü kalsın.

“Ölüyorum tanrım

Bu da oldu işte.

Her ölüm erken ölümdür

Biliyorum tanrım.

Ama, ayrıca, aldığın şu hayat

Fena değildir...

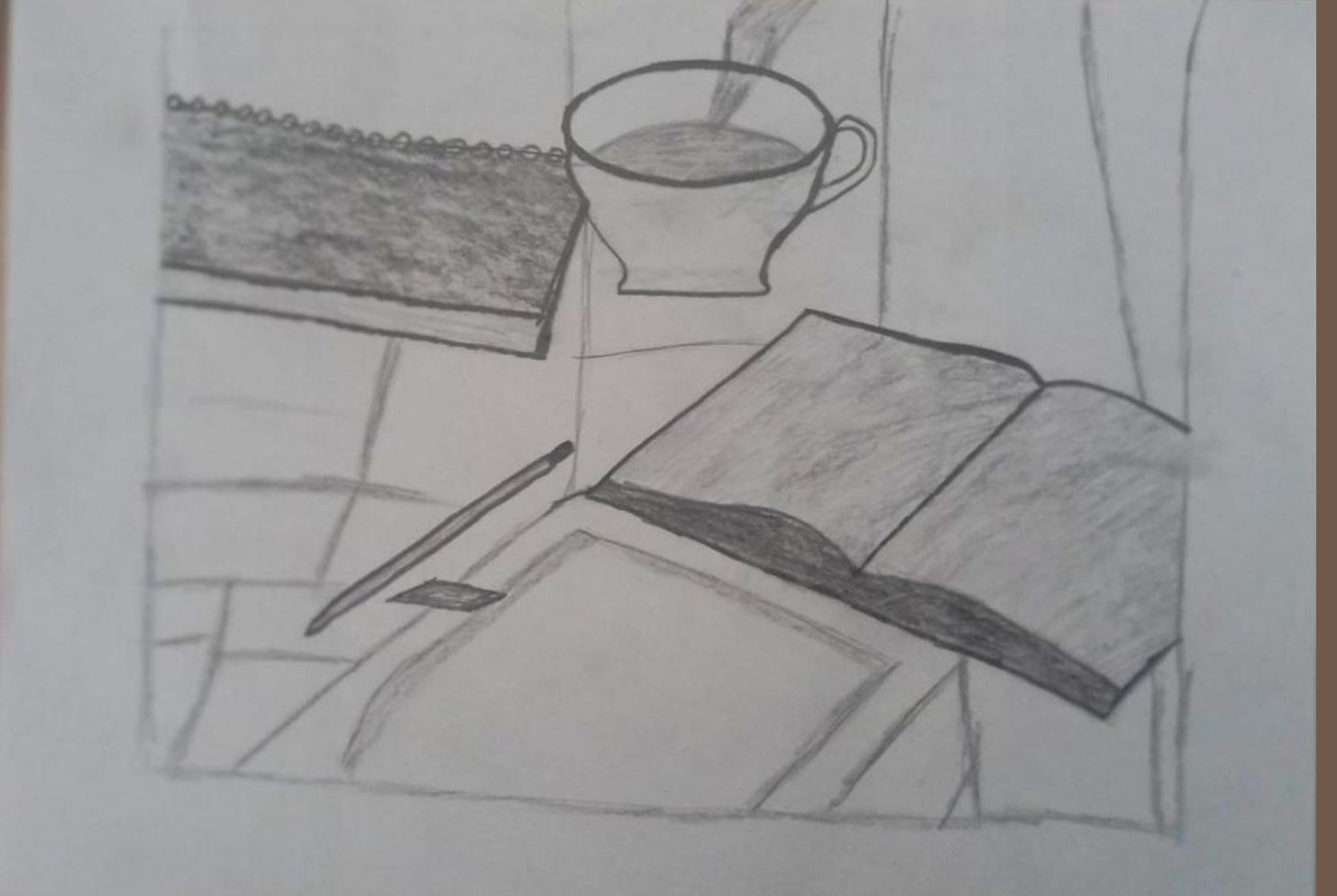
Üstü kalsın...”

MEMLEKET SEVDASI

Herkes diyor ki
Bırak oraları yanımıza gel
Orada nasıl yaşıyorsun
Ben de diyorum ki memleket sevdası

İnsan doğduğu yerden gider mi
Gidene de bir şey diyemem
Ama benim sevdam çok taze
Tıpkı bir aşk gibi
Daha da fazlası

Aziz İLBEYİ

BÜLBÜL

Sahici yelkenleri yaprak
giyinen vakur çiçek...
Dikenini gurur kılıp da canına
kıyma, göğün toprak.
Su dediğin nedir ki, puslu bir
umman?
Güneş ise sana bir umut, belki
dalgalı liman.

Mest olan bülbüllere kanma,
biri layık sana.
Hepsi birer efsunken, o
mecnun olmuş dallarına.
Mısralar kuşanıp da aç
goncanı ince sese.
Bil ki kanatları sana yorulmuş,
gözleri nefes nefese.

Asiliğinden ödün ver konsun
tomurcuğuna.
Sevdalıdır narin bir kuş senin
zarif doğana.
Yangın olmayasın kibrinin
dalgasına vurulup.
Aşıksın, yakmayasın şakıyan
sevgilini unutup.

Z. Seha DENİZ

Koca bir asıra neler sığar? Millet olarak verdiğimiz kurtuluş mücadelesi filmlere sahne, kitaplara tarih, yüreklere unutulmayacak hikâyeler yazdı.

Bizler İstiklal Marşı'nın on kıtasını ezbere bilen, Gençliğe Hitabeyi defalarca kez okumaktan bıkmayan, Andımız ile eğitim-öğretim hayatına başlamış olan bir nesiliz. Aynı zamanda tarihin sadece sayılardan ibaret değil varoluşumuzun ve istikbalimizin temeli olduğunu da çok iyi biliriz. 21.yy çeyreğinde insanları öldürerek kazanılmaya çalışılan hâkimiyet; toplumsal bunalıma, korku silsilesine ve karışıklıkların ülkeye sirayet etmesine sebep olur. Bu bir zafer değil sersefilliktir. Güç değil intikamdır. Dayanışma değil çürümedir.

Gelişmiş milletler; realist bir duruş sergileyen, halkına gereken değeri veren ve rasyonel fikirler sunan bir devlet politikasına sahip olanlardır. Günümüzde zafer yakıp yıkarak değil eğitimle, sağlıkla, üretimle, doğru ekonomiyle ve kuvvetli bir vatan sevgisiyle kazanılır. Yüzyıllar içinde coğrafi sınırlar çizildi, medeniyetler kuruldu, kültürel değerler oluştu.

Ülkeler bağımsızlıklarını ilan etti, yönetim şekilleri belirlendi, millet iradesi kabul edildi. Bu zaman diliminde yaşanan gelişmeler sayesinde dünya coğrafyası zenginleşti ve kıymetli bir mücevhere dönüştü. Dünyanın değeri arttıkça tarihte yaşananlar ve siyasi anlaşmazlıklar bazı toplumları bencilleştirdi. Devletler, hüküm sürmek istedikleri yerlere savaş açıp insanları bombalayarak öldürdüler. Şehirleri yağmaladılar, haklı bir kazanım olduğunu savundular. Bu yaşananlar bir başarı değil zorbalıktır. Liderlik değil gaddarlıktır!

Başarılı bir millet; sosyokültürel açıdan huzurlu, adaletli, hukukun ışığında ilerleyen, evrensel düşüncelere saygı duyan, inançlı bir yaşam sürebilendir.

Vatanına sevdalı bir insan olarak milli bayramlarımızı her yıl, kalbimin bir köşesi titreyerek ve heyecan duyarak yaşıyorum. Aynı duygularla nice yıllara...

*

Gazi Mustafa Kemal; " Ben size taarruz emretmiyorum. Ölmeyi emrediyorum" dediğinde, vatani için bir saniye bile düşünmeden cepheye koşan ve kelime-i şehadet getirerek can veren bütün şehitlerimizin ruhu şad olsun.

(30 Ağustos 1922) Gazi Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde kurtuluş mücadelesi kesin ve kalıcı bir zafere ulaşmıştır.

KALAN DÜŞLERDE

GÖRÜŞMEK ÜZERE...